

FORVALTNINGSREVISJON

Offentlige anskaffelser

Bardu kommune

Rapport 2024

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Bardu kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot offentlige anskaffelser. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner § 23-2 bokstav c. Ifølge kommuneloven § 23-3 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Bardu kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Bardu kommune for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Tromsø/Narvik, 22.1.2024

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
Ansvarlig for kvalitetssikring

Susanne Arntzen Langnes
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Bardu kommune gjennomført en forvaltningsrevisjon om offentlig anskaffelser. Kontrollutvalgets formål med å få gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området har vært å undersøke hvorvidt kommunen etterlever anskaffelsesregelverket med hensyn til rammeavtaler.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. *Etterlever Bardu kommune anskaffelsesregelverkets bestemmelser om rammeavtaler?*
2. *Har Bardu kommune etablert systemer og rutiner for oppfølging av rammeavtaler med hensyn til økonomisk ramme og avtaleutløp?*

En rammeavtale er en avtale som fastsetter kontraktsvilkårene for de kontrakter som kommunen skal inngå i løpet av en bestemt periode, særlig om pris og mengde. Kommunen må følge anskaffelsesregelverket ved inngåelse av rammeavtaler. Kommunen må ved kjøp på rammeavtalene (avrop) holde seg innenfor avtalenes angitte varighet, pris og mengde. For å besvare problemstillingene har vi innhentet informasjon gjennom intervju med informanter i Bardu kommune, og skriftlig dokumentasjon som blant annet oversikter over kommunens rammeavtaler, regnkapsdata og skriftliggjorte rutiner for innkjøpsarbeidet i kommunen.

Under problemstilling 1 har revisor funnet at Bardu kommune per 29.8.2023 har 33 avtaler med 26 ulike leverandører. Revisor har undersøkt Bardu kommunes inngåelse av åtte av rammeavtalene. Vi har gjort følgende vurderinger opp mot de utledete revisjonskriteriene:

- For samtlige av anskaffelsene vi har undersøkt viser dokumentasjon at kommunen har gjort beregning av anskaffelsens verdi. Revisor har imidlertid ikke sett dokumentasjon, utenom for en av anskaffelsene, om hvordan kommunen har kommet frem til beløpet - altså hva som er lagt til grunn for det beregnede beløpet i de ulike anskaffelsene. Revisor har likevel vurdert at Bardu kommune for samtlige av de undersøkte anskaffelsene i forkant av kunngjøring har foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser.
- Når det gjelder føring av anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket fant revisor mangler for samtlige av de undersøkte anskaffelsene.
- At det er mangler ved protokollføring får betydning for revisors vurdering når det gjelder kommunens krav til å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig. Vi har ikke indikasjoner på at faktiske forhold og vurderinger som har hatt betydning for gjennomføringen av anskaffelsen ikke er skriftliggjort. Revisors vurdering er dermed at Bardu kommune i stor grad, men ikke fullt ut har oppfylt revisjonskriteriet om *å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig*.
- For alle de undersøkte rammeavtalene har revisor funnet at det har vært gjennomført konkurranse. For samtlige av anskaffelsene har kommunen oppfylt flertallet av de utledete revisjonskriteriene.

Under problemstilling 2 har revisor undersøkt hvilke systemer og skriftlige rutiner kommunen har rettet mot *oppfølging* av rammeavtaler. Vi har videre gjort analyser av regnskapsdata for utvalgte rammeavtaler. Vi har gjort følgende vurderinger opp mot de utledete revisjonskriteriene:

- For flertallet av de undersøkte rammeavtalene tilsier våre undersøkelser at kommunen har praksis i tråd med regelverket - kommunen har altså ikke handlet utenfor tidsrammer og verdi- og mengdeangivelsene.
- For avtalene om tolketjenester, KGV/KAV¹ og elektrotjenester har kommunen kjøpt på avtalene selv om de var utløpt på tid.
- For avtalene om tolketjenester og elektrotjenester har kommunen kjøpt utenfor avtalens mengde- og verdiangivelser.
- Kommunen har flere skriftlige retningslinjer og rutinebeskrivelser på innkjøpsområdet. Dersom kommunen følger rutinebeskrivelsene sikres det at kommunen har kontroll. I revisors vurdering legges det vekt på informasjon fra kommunen om at de ikke har tilstrekkelige praktiserte rutiner for å følge med på når avtaler utløper i mengde og verdi, og at det ikke føres kontroll over avrop på alle rammeavtaler.

På bakgrunn av revisors funn og vurderinger har vi på forvaltningsrevisjonens problemstillinger konkludert på følgende måte:

Konklusjonen på problemstilling 1 er at **Bardu kommune i stor grad etterlever anskaffelsesregelverkets bestemmelser om rammeavtaler. For samtlige undersøkte rammeavtaler har kommunen kunngjort og gjennomført konkurranse om avtalene. Det var enkelte avvik knyttet til anskaffelsesregelverkets dokumentasjonskrav.**

Konklusjonen på problemstilling 2 er at **Bardu kommune har påbegynt arbeid med å etablere systemer og rutiner for oppfølging av rammeavtaler med hensyn til økonomisk ramme og avtaleutløp. Våre undersøkelser viser imidlertid at praksisen i kommunen ikke er fullt ut implementert.**

Forvaltningsrevisjonens konklusjoner gir uttrykk for at Bardu kommunes anskaffelsespraksis i all hovedsak er i henhold til de krav som vi oppstilte med hensyn til inngåelse og bruk av rammeavtaler. Forvaltningsrevisjonen viser at kommunen har igangsatt et forbedringsarbeid, og det viser også kommunedirektøren i sin uttalelse til rapporten.

Vi har, på bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner samt kommunedirektørens uttalelse, funnet grunn til å formulere følgende anbefalinger:

Bardu kommune bør fortsette arbeidet med å styrke kommunens praksis rundt inngåelse, bruk og oppfølging av rammeavtaler. Herunder anbefaler vi at kommunen:

- sikrer at kommunen til enhver tid følger regelverket for offentlige anskaffelser ved inngåelse av nye rammeavtaler.
- vurderer om etablerte rutiner for å føre kontroll med når avtalene utløper i mengde/volum og tid gir tilstrekkelig sikkerhet for at regelverket etterleves.

¹ KGV er konkurransegjennomføringsverktøy og KAV er kontraktsadministrasjonsverktøy

Sammendrag	2
1 Innledning	6
1.1 Bestilling	6
1.2 Kort om anskaffelser i Bardu kommune	6
2 Problemstillinger og revisjonskriterier	7
2.1 Problemstillinger	7
2.2 Revisjonskriterier	7
2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier	7
3 Metode, datamateriale og avgrensning	15
3.1 Metode og datamateriale	15
3.2 Gyldighet og pålitelighet.....	17
4 Etterlevelse av regelverket om rammeavtaler	19
4.1 Reisebyråtenester	19
4.2 Kontorrekvisita.....	20
4.3 Lisensforvaltning og rådgivning	22
4.4 Renholdartikler.....	23
4.5 Maskinentreprenørtjenester	25
4.6 Medisinsk forbruksmateriell	26
4.7 Tolketjenester	27
4.8 Kjøp av arbeidsklær	29
4.9 Revisors vurderinger	31
4.10 Revisors konklusjon	32
5 Forvaltning av inngåtte avtaler	33
5.1 Oppfølging av rammeavtaler	33
5.1.1 Bardu kommunes anskaffelsesstrategi	33
5.1.2 Skriftlige rutiner for gjennomføring av anskaffelser	33
5.1.3 Praktiserte rutiner	35
5.2 Oversikt over kjøp på utgåtte avtaler	35
5.3 Oversikt over kjøp på utvalgte rammeavtaler	37
5.4 Revisors vurderinger	39
5.5 Revisors konklusjon	41
6 Uttalelse	42
7 Anbefalinger	44
8 Referanser	45

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget besluttet i møte 20.2.2023 under sak 5/2023 å bestille forvaltningsrevisjonen «offentlige anskaffelser». Kontrollutvalget behandlet i samme møte og samme sak, KomRev NORDs overordnede prosjektskisse. Prosjektskissen ble godkjent og forvaltningsrevisjonen igangsatt.

I kontrollutvalgsmøte 22.5.2023 i sak 15/2023 vedtok kontrollutvalget presisering av problemstillingen som ble vedtatt i prosjektskissen slik at forvaltningsrevisjonen skulle inneholde to problemstillinger rettet mot rammeavtaler.

Revisor oppfatter at kontrollutvalgets formål med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke hvorvidt kommunen etterlever anskaffelsesregelverket med hensyn til rammeavtaler.

1.2 Kort om anskaffelser i Bardu kommune

I 2017 gjennomførte KomRev NORD en forvaltningsrevisjon rettet mot anskaffelser i Bardu kommune. Den samlede konklusjonen var at Bardu kommune i flere av de kontrollerte anskaffelsene ikke hadde overholdt sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket.

I etterkant av forvaltningsrevisjonen ble det ansatt en person i 100 % stilling som innkjøpsleder. I slutten av 2018 kartla kommunen gyldige innkjøpsavtaler og områder der det var behov for å få på plass avtaler. Kommunen påbegynte også utarbeidelse av rutiner og anskaffet konkurransegjennomføringsverktøy (KGV) og kontraktsadministrasjonsverktøy (KAV). Kommunen fastsatte også mål for innkjøpsavdelingen for de neste tre årene. Blant annet var det fastsatt mål om å vedta innkjøpsstrategi, kjøre kurs for alle avdelinger i nye innkjøpsrutiner, og ha en organisasjon som logger avvik i avvikssystemet.

Per 29.8.2023 er det fire stillinger i Bardu kommune som har arbeidsoppgaver knyttet til anskaffelser. Nåværende økonomisjef begynte i kommunen i 2020 som innkjøpsleder. Hun fikk samme år også rollen som økonomisjef som følge av omstilling og nedbemanning. Videre jobber Controller og økonomikonsulent i kommunen også med anskaffelser. I august 2023 startet det en jurist som skal jobbe med eiendomsskatt og anskaffelser. Av disse fire vil det være jurist som har høyest stillingsprosent knyttet til kommunens anskaffelser.

Behov for å anskaffe noe meldes inn til avdeling økonomi og lønn som videre tar kontakt med den aktuelle avdeling for nærmere avklaringer. Det foretas også undersøkelser om det er flere i kommunen som har samme behov. Anskaffelsene er dermed mer sentralt samlet i kommunen. Kommunen kan i enkelte anskaffelser benytte eksterne til å gjennomføre anskaffelser. Prosjektledertjenester som gjennomfører anskaffelser på bygg, er eksempel på tilfelle hvor kommunen har benyttet eksterne. Kommunen har også innkjøpssamarbeid med Dyrøy kommune, og har gjennomført konkurranser på vegne av andre kommuner, eksempelvis velferdsteknologi og kjøp av kraft.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

For denne forvaltningsrevisjonen gjelder følgende problemstillinger:

1. *Etterlever Bardu kommune anskaffelsesregelverkets bestemmelser om rammeavtaler?*
2. *Har Bardu kommune etablert systemer og rutiner for oppfølging av rammeavtaler med hensyn til økonomisk ramme og avtaleutløp?*

Med rammeavtale menes en avtale som Bardu kommune, eventuelt sammen med andre oppdragsgivere, inngår med en eller flere leverandører, og som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontrakter som kommunen skal inngå i løpet av en bestemt periode, særlig om pris og mengde.² Inngåelse av rammeavtaler skal, på lik linje med øvrige vare- og tjenestekontrakter, inngås i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

2.2 Revisjonskriterier

2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunens praksis på det reviderte området skal vurderes opp mot. Revisjonskriterier utledes fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det aktuelle området. De relevante kildene for utledning av revisjonskriterier i denne forvaltningsrevisjonen er:

- Lov 17.6.2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)
- Lov av 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Rammeavtaler er omtalt i forskrift om offentlige anskaffelser kapittel 11 og kapittel 26 for henholdsvis anskaffelser under EØS-terskelverdiene og særlige tjenester og anskaffelser over EØS-terskelverdiene. Oppdragsgiver skal følge forskriften når det inngås rammeavtaler. Art og verdi på anskaffelsen er bestemmende for hvilken del av forskriften anskaffelsen skal gjennomføres etter, herunder om og hvor konkurransen om rammeavtalen skal kunngjøres (nasjonalt og eventuelt også i EØS-markedet).

Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging

Anskaffelsesforskriften er delt inn i tre ulike deler. Forskriftens del I gjelder for alle anskaffelser som omfattes av forskriften, det vil si alle anskaffelser med anslått verdi på 100 000 kroner ekskl. mva. eller mer. Ut over dette er det anskaffelsens art og verdi som avgjør hvilken del av forskriften som kommer til anvendelse jf. §§ 5-1, 5-2 og 5-3. Forskriftens system innebærer at oppdragsgiver må foreta en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi. Anskaffelsens verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, ekskl. mva. for de kontrakter som utgjør anskaffelsen³. Beregningen skal være forsvarlig på kunngjøringstidspunktet, eller – for anskaffelser som ikke

² Forskrift om offentlige anskaffelser § 4-1 i)

³ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (1)

krever kunngjøring – på det tidspunktet oppdragsgiver innleder anskaffelsesprosessen⁴. Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at forskriftens krav blir gjeldende.⁵

Terskelverdier er beløpsgrenser som angir hvilken del av anskaffelsesregelverket som kommer til anvendelse. På området for offentlige anskaffelser er det i utgangspunktet tre typer terskelverdier som gjør seg gjeldende.⁶

- Terskelverdi for når forskriften kommer til anvendelse
- Nasjonal terskelverdi
- EØS-terskelverdi

Tabell 1: Oversikt over terskelverdier og regelverk

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket anskaffelsesforskriften § 1-1	jf.
Under nasjonal terskelverdi (1,3 millioner)	Anskaffelsesloven anskaffelsesforskriften del I	og Ikke krav til kunngjøring
Kr 1,3 millioner – EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter	Anskaffelsesloven anskaffelsesforskriften del I og del II	og Doffin
Kr 1,3 millioner - EØS-terskelverdi for bygge- og anleggskontrakter		
Over EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter Over EØS-terskelverdi for bygge- og anleggskontrakter	Anskaffelsesloven anskaffelsesforskriften del I og del III	og Doffin og TED

EØS-terskelverdien justeres annet hvert år.

Av § 4 i lov om offentlige anskaffelser fremgår: «Oppdragsgiver skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet». Innholdet i prinsippene er nærmere presisert i forarbeidene til bestemmelsen⁷. I det følgende redegjøres det nærmere for innholdet i prinsippene.

Anskaffelsesregelverkets grunnleggende prinsipper

Det grunnleggende prinsippet om *konkurranse* skal sikre at alle potensielle leverandører har de samme mulighetene til å oppnå kontrakter med det offentlige og bidra til at det offentlige foretar effektive anskaffelser. Prinsippet innebærer at oppdragsgiver må gjøre anskaffelsen kjent for et rimelig antall leverandører. Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA) har uttalt at oppdragsgiver som hovedregel bør kontakte minst tre leverandører, men dette kan ikke gjelde absolutt⁸. Hvor langt denne plikten strekker seg må vurderes konkret, og *forholdsmessighetsprinsippet*, som vi forklarer nedenfor, vil være avgjørende.

⁴ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (2)

⁵ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (4)

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransepolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/terskelverdier/id2522847/09.02.2021>

⁷ Prop. 51 L (2015-2016) s. 81-82

⁸ KOFA 2009/6

Oppdragsgiver plikter å *likebehandle* leverandører. Dette innebærer at alle potensielle leverandører skal gis samme muligheter og at oppdragsgiver ikke kan diskriminere eller prioritere leverandører på grunnlag av nasjonalitet eller lokal tilhørighet. Prinsippet er til hinder for både direkte forskjellsbehandling (for eksempel at en leverandør blir vurdert foran en annen på bakgrunn av lokal tilhørighet) og indirekte forskjellsbehandling (en tilsynelatende nøytral bestemmelse, for eksempel et kvalifikasjonskrav eller en kravspesifikasjon, utformes sånn at den i praksis avskjærer enkelte leverandører fra å levere tilbud på bakgrunn av for eksempel lokal tilhørighet).

Forutberegnelighetsprinsippet innebærer for anskaffelser etter forskriftens del I at oppdragsgivers angivelse av hvordan anskaffelsen skal gjennomføres, er bindende. Oppdragsgiver må gi informasjon til leverandørene om hva som skal anskaffes, hvilke kriterier som ligger til grunn for valget av leverandør, og hvordan anskaffelsen skal gjennomføres.

Kravet om *etterprøvnbarhet* henger tett sammen med prinsippet om forutberegnelighet. Oppdragsgiver må sørge for at viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen begrunnes og dokumenteres. For anskaffelser som kun skal følge forskriftens del I, plikter oppdragsgiver å føre anskaffelsesprotokoll. Protokollen skal inneholde opplysninger om vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1. Vesentlige forhold kan for eksempel være vurderinger og beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt og avlysning av konkurransen.

Forholdsmessighetsprinsippet regulerer gjennomslagskraften til de øvrige prinsippene. Plikter og rettigheter som utledes av andre prinsipper, må tilpasses den enkelte anskaffelsens art og omfang. Jo mindre og enklere en anskaffelse er, jo mindre vidtrekkende prosedyrekrav kan utledes av de øvrige prinsippene. På den annen side innebærer forholdsmessighetsprinsippet at kravene som oppdragsgiver stiller til leverandørene, må stå i forhold til anskaffelsen. Oppdragsgiver skal ikke stille strengere krav enn det som er nødvendig for å realisere formålet med anskaffelsen.

Regler for anskaffelser som skal følge forskriften del II og del III

Anskaffelsesforskriften gir utførlige regler for anskaffelser som omfattes av forskriften del I og II eller del I og III. Flere av reglene er like, og vi redegjør derfor i det følgende samlet for anskaffelsene som omfattes av de to delene av forskriften. På enkelte punkter er kravene etter forskriften del III «strengere» enn kravene for del II, og vi belyser derfor her sentrale forskjeller.

Anskaffelsesprosedyrer

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og II, skal foretas ved åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3.⁹

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og III, skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 13-1. På nærmere bestemte vilkår kan det benyttes konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring, jf. § 13-2 og § 13-3.

⁹ Begge prosedyrene tillater at oppdragsgiver har dialog med leverandørene etter tilbudsfristens utløp. Begrepet «dialog» omfatter all kommunikasjon mellom oppdragsgiver og leverandørene, dvs. alt fra avklaringer av uklarheter eller retting av avvik til forhandlinger, jf. veileder til reglene om offentlige anskaffelser s. 104-105.

Kunngjøring

Kravet om kunngjøring har som formål å sikre konkurranse ved anskaffelsen ved å nå ut til leverandørene som kan tenkes å inngi tilbud. Anskaffelser etter forskriften del I og II skal kunngjøres i Doffin¹⁰, jf. anskaffelsesforskriften § 8-17. Anskaffelser etter del III skal i tillegg kunngjøres i TED-databasen¹¹, jf. anskaffelsesforskriften § 21-1. Dersom kravet til kunngjøring ikke overholdes, er anskaffelsen å betrakte som en ulovlig direkte anskaffelse.¹²

Konkurransesgrunnlag

For anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og II og del I og III, skal oppdragsgiver utarbeide et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften §§ 8-4 og 14-1. Konkurransesgrunnlaget skal inneholde en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

- a) hva som skal anskaffes
- b) hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- c) hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale
- d) hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen
- e) hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud
- f) andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud.

For anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og III er det ytterligere krav til innholdet i konkurransegrunnlaget. I tillegg til de kravene som er nevnt ovenfor, skal konkurransegrunnlaget gi en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

- a) når det opplyses om hva som skal anskaffes, skal eventuelle kravspesifikasjoner og merkekrav inkluderes samt absolutte krav som alle leverandørene må oppfylle
- b) hvorvidt oppdragsgiver vil inngå et innovasjonspartnerskap eller etablere en dynamisk innkjøpsordning
- c) når det beskrives hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen, skal det opplyses om hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt, hvilke frister som gjelder, hvilke kvalifikasjonskrav og utvelgelseskriterier som leverandørene må oppfylle, hvilke tildelingskriterier som gjelder, krav til kommunikasjon og hvorvidt elektroniske kataloger eller elektroniske auksjoner vil bli brukt.

Kvalifikasjonskrav

Kvalifikasjonskrav er minimumskrav som knytter seg til leverandørenes egnethet til å levere den aktuelle anskaffelsen. For anskaffelser etter forskriften del I og II har oppdragsgiver en betydelig skjønnsfrihet knyttet til hvilke kvalifikasjonskrav som ønskes benyttet. Kravene kan blant annet knytte seg til leverandørenes tekniske og faglige kvalifikasjoner, og finansielle og økonomiske stilling, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7. For anskaffelser etter forskriften del I og III er det i § 16-1 opplistet hvilke kvalifikasjonskrav som lovlig kan stilles. Kravene kan bare gjelde registrering, autorisasjoner mv., jf. § 16-2, økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5. Kravene skal i begge tilfeller ha tilknytning

¹⁰ Database for offentlige innkjøp

¹¹ Tenders Electronic Daily, EU/EØS-database for kunngjøring av konkurranser

¹² Prop. 51 L (2015–2015) s. 86.

til og stå i forhold til leveransen. Oppdragsgiver skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i anskaffelsesdokumentene.¹³

Gjennomføring av konkurranse

Dersom anskaffelsen skal følge forskriften del I og II og oppdragsgiver har valgt *åpen tilbudskonkurranse*, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3, plikter oppdragsgiver å vurdere og evaluere alle innkomne tilbud. Dersom oppdragsgiver har valgt *begrenset tilbudskonkurranse* kan alle interesserte leverandører levere forespørsel om å delta i konkurransen. Oppdragsgiver må da først foreta en prekvalifisering, hvor han på bakgrunn av de innkomne forespørslene om deltakelse vurderer om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene. Bare de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene og deretter blir invitert til å delta i konkurransen, kan gi tilbud.¹⁴

Etter at tilbudsfristen har utløpt, skal oppdragsgiver beslutte om han skal ha dialog med en eller flere av leverandørene.¹⁵ En eventuell utvelgelse skal skje i samsvar med likebehandlingsprinsippet. Dette innebærer at oppdragsgiver ikke kan gi opplysninger som kan gi noen av leverandørene en fordel fremfor andre. Oppdragsgiver skal avvise leverandører som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, samt tilbud som lider av vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene eller andre formalfeil.¹⁶ Valg av tilbud skal skje på grunnlag av objektive tildelingskriterier som skal angis i prioritert rekkefølge i anskaffelsesdokumentene. Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen og kan for eksempel være pris, kvalitet, livssyklus kostnader, miljø, sosiale hensyn og innovasjon. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren ubegrenset valgfrihet.¹⁷ Etter forskriften del I og III skal tildeling av kontrakt skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, hvilket tilbud som har den laveste kostnaden eller på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.¹⁸

Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse

Etter forskrift om offentlige anskaffelser §§10-1 og 25-1 skal oppdragsgiveren, når det er truffet en avgjørelse om valg av leverandør, skriftlig og samtidig gi alle de berørte leverandørene en meddelelse om dette før kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi en karenperiode i meddelelsen. Karenperiode er definert som tidsrommet mellom meddelelsen og det tidspunktet oppdragsgiver tidligst kan inngå kontrakt, og kravet om karenperiode har som formål å sikre en effektiv klageadgang.¹⁹ Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.

Anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon

Oppdragsgiver skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å kunne begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene skal dokumentasjon oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. Kontrakten skal oppbevares gjennom hele kontraktperioden, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1.

¹³ «Anskaffelsesdokumentene» er definert i § 4-2: «fellesbetegnelse for kunngjøringen, konkurransegrunnlaget og det europeiske egenerklæringsskjemaet».

¹⁴ Se «veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)», punkt 12.1

¹⁵ Anskaffelsesforskriften § 9-2 og 9-3

¹⁶ Anskaffelsesforskriften §§ 9-4 – 9-6 og § 23-1, jf. §§ 24-1 – 24-9.

¹⁷ Anskaffelsesforskriften § 8-11

¹⁸ Anskaffelsesforskriften § 18-1

¹⁹ «Veileder til reglene om offentlige anskaffelser» pkt. 16.3.1

For anskaffelser etter forskriftens del I og II og del I og III inneholder forskriften detaljerte krav til hvilke opplysninger som skal følge av protokollen i den utstrekning de er relevante, jf. anskaffelsesforskriften §§ 10-5 og 25-5. Det skal blant annet fremgå hva som skal anskaffes, anslått verdi på kontrakten, begrunnelse for utvelgelse av leverandører til å delta i konkurransen, begrunnelse for avvisning og begrunnelse for valg av tilbud. Navnene på involverte leverandører skal også dokumenteres i protokollen.

På bakgrunn av ovenstående utleder vi som revisjonskriterier at Bardu kommune ved inngåelse av rammeavtaler skal:

- I forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- Gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket
- Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket
- Likebehandle leverandører
- Benyttet tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket
- Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever
- Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket
- Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket
- Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket
- Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket
- Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2

Avrop på rammeavtaler

Når en rammeavtale er inngått i tråd med krav i nevnte regelverk, kan Bardu kommune som oppdragsgiver tildele kontrakter i samsvar med vilkårene i rammeavtalen, uten å gjøre ny kunngjøring. Det er dette som kalles å *gjøre avrop på rammeavtalen*. Konkurransen om å vinne rammeavtalen dreier seg i realiteten om retten til å få levere de varene eller tjenestene som rammeavtalen omfatter, i hele den perioden som rammeavtalen varer²⁰.

Oppdragsgiveren kan ikke inngå rammeavtaler for mer enn fire år, med mindre det foreligger særlige forhold, for eksempel knyttet til avtalens formål, investeringskostnader eller brukerens behov.²¹ Varighet utover fire år må begrunnes. I kunngjøringen av konkurransen skal oppdragsgiver oppgi samlet anslått mengde og/eller verdi, og den maksimale mengden og/eller den maksimale verdien som oppdragsgiver kan komme til å handle over avtalen. Med mengde menes her volum, vekt, antall o.l. Med verdi menes kronebeløp (ekskl. mva.). Tildeling av kontrakter etter rammeavtale med en leverandør, skal skje på grunnlag av de kontraktsvilkårene som ble avtalt ved inngåelse av rammeavtalen. Det vil si at oppdragsgiver må gjøre avrop på rammeavtalene innenfor de mengde- og verdiangivelsene som er avtalt i kontrakten. Når rammeavtalen utløper i tid, eller man har nådd den angitte maksimumsgrensen for mengde eller verdi, kan oppdragsgiver etter regelverket om offentlige anskaffelser ikke lengre gjøre avrop på avtalen.

Dersom oppdragsgiver handler på en rammeavtale utover dens varighet og/eller dens verdi, kan det være i strid med anskaffelsesregelverkets forbud mot å foreta vesentlig endring i

²⁰ <https://anskaffelser.no/avtaler-og-regelverk/rammeavtaler>

²¹ Jf. forskrift om offentlige anskaffelser § 11-1 (4) og § 26-1 (4)

kontrakt. Oppdragsgiveren kan foreta endringer som ikke er vesentlige i en kontrakt uten å gjennomføre ny konkurranse. En endring er vesentlig dersom den fører til at innholdet i kontrakten blir vesentlig forskjellig fra den opprinnelige kontrakten.²² Dersom det er gjort vesentlig endring, blir det definert som ulovlig direkteanskaffelse.

Om vurderingen av hvorvidt det er gjort en vesentlig endring fremgår det av KOFA sin sak 2020/1 (avsnitt 43) at «De rettslige rammene for vesentlighetsvurderingen i forskriften del III vil være av relevans ved fastleggelse av vesentlighetsvurderingen etter forskriften del II. Det er likevel slik at adgangen til å gjøre endringer i kontrakter som følge forskriftens del II etter omstendighetene vil være noe videre». I denne saken var det spørsmål om ulovlige direkte anskaffelse i forbindelse med kommunens rammeavtale for levering av entreprenørtjenester. Etter klagenemndas vurdering var det en betydelig differanse mellom det kunngjorte estimerte beløpet og det beløpet som det faktisk var kjøpt tjenester for. Differansen innebar at rammeavtalens faktiske verdi var mer enn tre ganger så høy som det øvre nivået på den estimerte verdien. Allerede dette forholdet ga ifølge klagenemnda klare holdepunkter for at det forelå en vesentlig endring av rammeavtalen. Klagenemnda konkluderte med at overskridelsen av estimert maksimalt volum hindret konkurranse om nye oppdrag.

Internkontroll ved inngåelse og bruk av rammeavtaler

Bardu kommune skal etterleve lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved inngåelse og bruk av rammeavtaler. Plikten til å ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av lovverk fremgår av kommuneloven § 25-1. Av bestemmelsen fremgår:

«Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen eller fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) Ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e) Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.»*

Av kravet om å «sikre» i § 25-1 første ledd fremgår det at internkontrollen skal bestå av noe mer enn bare etterfølgende kontrollhandlinger. Det dreier seg om et helhetlig kontrollansvar som både skal forebygge og/eller hindre at avvik oppstår, og som skal sørge for at eventuelle avvik blir oppdaget og korrigert. På innkjøpsområdet finnes det detaljerte regler gitt i lov og forskrift. Kommunen må ha internkontroll som gjør at virksomhetens praksis er i tråd med regelverket.

Hvilke rutiner og prosedyrer som er nødvendige, må sees i sammenheng med bestemmelsens andre ledd som angir at internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. At internkontrollen skal være systematisk betyr

²² Jf. forskrift om offentlige anskaffelser § 11-2 og § 26-1 (5)

at det ikke er tilstrekkelig med tilfeldig og hendelsesbasert kontroll. Det kreves at det utarbeides gode og fungerende rutiner for kontrollarbeidet, som følges opp på en planmessig og metodisk måte. Hvilken metode og systemantikk som brukes, og omfanget av kontrolltiltakene, er det opp til den enkelte kommune selv å ta stilling til. På områder der risikoen for at det kan skje feil og/eller konsekvensene av feil er store, bør også kontrollen være mer omfattende enn ellers.

Problemstilling 2 retter seg mot om kommunen har system for å sikre at ansatte ikke benytter rammeavtaler som er utløpt og ikke handler utover kunngjort verdi-/mengdeangivelser. Kommunelovens bestemmelse om internkontroll innebærer at kommunedirektøren må gjøre en konkret vurdering av hvor store deler av internkontrollen som skal dokumenteres. Vurderingen bør baseres på blant annet virksomhetens størrelse og lokale risikoforhold. Bardu kommune er en relativt stor organisasjon, med mange ansatte. Kommunen forvalter betydelige offentlige midler og gjør mange og store innkjøp. Brudd på regelverket om offentlige anskaffelser kan få økonomiske konsekvenser. Om bruk av rammeavtaler klages inn til KOFA eller domstolen, vil det koste kommunen i både arbeidstid og penger å forberede en slik sak. Om en sak i KOFA eller domstolen resulterer i konklusjon om at kommunen har foretatt en ulovlig direkteanskaffelse, kan det samtidig ilegges et overtredelsesgebyr på inntil 15 % av samlet innkjøp over avtalen. Manglende etterlevelse av regelverket kan også påvirke kommunens omdømme som offentlige innkjøper og kontraktspart. Dette er forhold som etter revisors syn tilsier at Bardu kommune bør skriftliggjøre rutiner og prosedyrer som gjelder anskaffelsesarbeidet. Skriftliggjøring av rutiner og retningslinjer skaper ensartethet i forvaltningen og gjør organisasjonen mindre sårbar ved fravær og utskiftning av personell.

På bakgrunn av det ovennevnte utleder vi som revisjonskriterier at Bardu kommune må ha rutiner som tydeliggjør hvilke regler som gjelder for bruk av rammeavtaler herunder:

- sikrer at det ikke kjøpes på rammeavtaler som er utløpt på tid
- sikrer at det kjøpes på rammeavtaler kun innenfor avtalens mengde- og verdiangivelser
- for å føre kontroll med når rammeavtaler utløper i tid
- for å føre kontroll med når rammeavtaler utløper i mengde og verdi

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon²³. Revisor sendte brev om oppstart til Bardu kommune v/kommunedirektør. I brevet ba vi om å få oppnevnt kontaktperson i kommunen som vi kunne forholde oss til i prosjektgjennomføringen. Økonomisjef Siri Olset Øvrebø ble oppnevnt som vår kontaktperson. Oppstartsmøtet ble gjennomført via Teams. I møtet deltok økonomisjef samt Controller Eirin Simonsen, konsulent Randi Stølan og konsulent/jurist eiendomsskatt og innkjøp Tuva Utby.

For å besvare problemstilling 1 om kommunen etterlever anskaffelsesregelverkets bestemmelser om rammeavtaler har vi undersøkt anskaffelsesprosessen for et utvalg av Bardu kommune sine rammeavtaler. Revisor fikk oversendt en oversikt over kommunens gjeldende rammeavtaler per 29.8.2023. I denne oversikten var det listet opp 33 avtaler som Bardu kommune hadde med 26 ulike leverandører. Revisor valgte å undersøke kommunens anskaffelse av åtte av avtalene. I utvelgelsen av avtaler for undersøkelse har revisor vektlagt å inkludere varer og tjenester som typisk mange i organisasjonen kan få bruk for, og at utvalget ble bestående av kontrakter om både varer og tjenester.

Utvalgte rammeavtaler med valgte leverandør fremgår av nedenstående tabell:

Tabell 2 – Utvalgte rammeavtaler

Rammeavtale	Leverandør	Startdato	Sluttdato/sluttdato med forlengelser
Arbeidsklær	Troms Salgssentral AS	26.6.2023	26.6.2024/26.6.2027
Kontorrekvisita	Troms Salgssentral AS	30.9.2019	30.9.2023
Lisensforvaltning og rådgivning	Crayon AS	7.1.2020	7.1.2024
Maskinentreprenørtjenester	Løkse Maskin AS	21.4.2021	21.4.2024/21.4.2025
Medisinsk forbruksmaterieell	Norengros Helseservice Engros AS	27.3.2023	27.3.2027
Reisebyråttjenester	Berg-Hansen Nord-Norge AS	30.1.2019	31.12.2023
Renholdsartikler	Troms Salgssentral AS	6.4.2020	6.4.2024
Tolketjenester	Noricom Nord AS	15.6.2023	15.6.2024/15.6.2027

Anskaffelsesprosesser skal, som vi redegjorde for i kapittel 2, være dokumenterte og etterprøvbare. Dette innebærer at for alle faser i anskaffelsesprosessen skal Bardu kommune som oppdragsgiver kunne legge frem dokumentasjon som gir en tredjeperson, i dette tilfellet revisor, en forståelse av prosessen. Revisor har etterspurt dokumentasjon som belyser anskaffelsesprosessen tilknyttet de åtte utvalgte avtalene, fra tilbudsinnhenting/kunngjøring til

²³ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

kontraktsinngåelse. Datamaterialet som vi legger til grunn i undersøkelsen er hovedsakelig fremskaffet ved en analyse av disse dokumentene. Ytterligere spørsmål som vi har hatt tilknyttet de utvalgte anskaffelsene har vi rettet til kommunen per e-post. Vi har også innhentet informasjon om kommunens anskaffelsesprosesser gjennom søkefunksjonen i Doffin. Revisor har etterspurt spesifikk dokumentasjon, og mottatt mye av det som er etterspurt. Revisor har imidlertid ikke for alle undersøkte anskaffelser mottatt dokumentasjon som vi har etterspurt. Hvilken dokumentasjon det gjelder omtaler vi under den enkelte anskaffelse og vi synliggjør under revisors vurdering hvilken betydning den manglende dokumentasjonen har.

Våre vurderinger opp mot de enkelte utledete revisjonskriteriene avhenger av den samlede dokumentasjonen kommunen har lagt frem for den enkelte anskaffelse.

Problemstilling 2 handler om systemer og rutiner for å sikre at kommunen holder seg innenfor anskaffelsesregelverket ved bruk av rammeavtaler. Vi har sett på hvilke systemer og skriftlige rutiner kommunen har rettet mot *oppfølging* av rammeavtaler. Muntlige opplysninger fra økonomisjef har vi også basert oss på. Vi har videre gjort analyser av regnskapsdata for utvalgte rammeavtaler. Dette er data som KomRev NORD allerede har tilgang til i egenskap av å være revisor for Bardu kommune, og dataene er fremskaffet av regnskapsrevisor. Konkret har vi innhentet informasjon om utbetalinger som er gjort til leverandørene som kommunen har rammeavtale med, fra og med avtalens oppstart og frem til dags dato. Bardu kommune har også selv fremskaffet informasjon om utbetalinger til aktuelle leverandører. Det er noe avvik mellom kommunens og revisors tall. En forklaring kan være at fakturaer ikke var ført i regnskapet på tidspunktet henholdsvis revisor og kommunen tok ut regnskapstall. Det kan også være at fakturaene inneholder kjøp som ikke er regulert i den aktuelle avtale. Eksempelvis er selve reiseutgiftene også inkludert i fakturaene kommunen får fra leverandør på reisebyråtenester, selv om avtalen med kommunen kun gjelder tjenestene reisebyrået gir.

Vi har sammenlignet regnskapsdata med kommunens beregning av anskaffelsens verdi. I undersøkelsesutvalget inngår rammeavtaler som er utgått og rammeavtaler som pr nå er gjeldende. Kommunen har vist til å ha kjøpt på rammeavtaler utover avtalevarighet og at de også har hatt avtaler hvor de før utløpet av rammeavtalen hadde «brukt opp» avtalen med hensyn til totalverdi. Vi har derfor gjort undersøkelser av utbetalinger til leverandører på både tidligere og utgåtte rammeavtaler og någjeldende rammeavtaler. Det har derfor vært relevant å undersøke både nye og utgåtte rammeavtaler. De utvalgte avtalene vi har undersøkt under problemstilling 2 fremgår i tabell 2 over, samt tabell 3 nedenfor.

Tabell 3 – Oversikt over utgåtte avtaler

Rammeavtale	Leverandør	Startdato	Sluttdato
Elektrotjenester	Lien og Co	29.1.2019	29.1.2023
KGV/KAV ²⁴	Visma Commerce AS	30.10.2018	30.10.2020
Ventilasjonsfilter	Mittet AS	23.11.2018	23.11.2022

Avtalene som fremgår i tabellen over er avtaler kommunen har opplyst at kommunen tidligere har inngått. I utgangspunktet var avtalen om ventilasjonsfilter med leverandør Mittet AS valgt ut for undersøkelse. Kommunens regnskap viste imidlertid ikke utbetalinger til leverandøren og kommunen kjente ikke til avtalen.

²⁴ Denne avtalen er også inngått sammen med andre kommuner

3.2 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og konkludere på problemstillingene. Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisor har ikke undersøkt anskaffelsen av samtlige rammeavtaler som Bardu kommune har. Ved å undersøke åtte av dem og med å inkludere ulike vare-/tjenestekjøp, anser vi at utvalget er tilstrekkelig til å belyse kommunens praksis for inngåelse av rammeavtaler. Revisor vurderer at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten for de undersøkte anskaffelsesprosessene, oppfyller gyldighetskravet. Dokumentanalyse er som følge av anskaffelsesregelverkets tydelige dokumentasjonskrav den mest relevante metoden. Vi anser også intervju som relevant. I gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen har revisor forholdt seg til ansatte som er tillagt ansvar tilknyttet anskaffelser, herunder har flere av disse vært involvert i anskaffelsene som inngår i forvaltningsrevisjonen.

Revisor er bedt om å undersøke systemer og rutiner. Noen av de skriftlige rutineene som vi baserer våre beskrivelser på er vedtatt av kommunestyret. Vi har også fått rutiner som ligger tilgjengelig for ansatte i kommunens datasystemer. Dette kombinert med at vi har fått informasjon fra kommunens økonomisjef som er tillagt et ansvar på undersøkte område, gjør at vi legger til grunn å ha relevante data.

Revisor er også bedt om å kartlegge hvorvidt avrop på rammeavtaler er gjort innenfor rammeavtalenes tids- og verdirammer. Kommunen har ikke etablert rutiner som gjør det mulig å ha løpende kontroll med avrop på alle rammeavtalene som er inngått. På grunn av det er det, på tidspunktet for gjennomføring av denne forvaltningsrevisjonen, ikke mulig å ta ut rapporter som viser totale kjøp for hver enkelt rammeavtale. Vi har derfor besvart denne delen av undersøkelsen med informasjon i regnskapet. Tallene fra regnskapet er nøyaktige. Tallene gir imidlertid ikke en fullstendig oversikt over faktisk forbruk på avtalene. Dataene som er hentet fra kommunens regnskap viser hvilke beløp det var handlet for hos leverandørene på de nåværende og utløpte rammeavtalene i tiden etter at avtalene ble inngått. Utrekkene knytter seg til kjøp fra leverandør, og altså ikke til kjøp over konkrete rammeavtaler. Det vil i praksis si at beløpet som vi så at det var handlet for hos de enkelte leverandørene, enten kunne skrive seg fra kjøp over den konkrete rammeavtalen, eller andre kjøp fra denne leverandøren, altså kjøp utenfor rammeavtalen. Vi regner metoden som relevant da den kan gi indikasjon på forbruk opp mot gjeldende verdirammer, men den kan altså inneholde feilkilder. Det er noe avvik mellom revisors og kommunens regnskapstall presentert i kapittel 5.2 og 5.3. Siden avvikene er små anser vi det ikke problematisk – eller nødvendig å gjennomgå fakturaer for å finne forklaring på avvik – da metoden vår er kun for å gi en indikasjon på forbruk.

Ved noen tilfeller har kommunen også flere rammeavtaler med samme leverandør. Beløpene det vises til i rapporten, er tatt ut på det som i regnskapet kalles for art. Artene forteller hvilke typer utgifter og inntekter en transaksjon er knyttet til.²⁵ En art er eksempelvis kontormateriell, som sier noe om hva slags type, i dette tilfellet, kjøp det er som er blitt foretatt fra den enkelte leverandør. Beløpene vil i noen tilfeller være tydelige indikasjoner på kjøp over, og utover, den enkelte avtale. I andre tilfeller, for eksempel der kommunen har flere avtaler med samme leverandør og den ene avtalen ikke er utgått, vil beløpene gi lite veiledning. Dette kommenteres konkret for den enkelte avtale i rapporten, og kommer til uttrykk i revisors vurderinger.

²⁵ Jf. *Kommuneregnskapet*, Øystein Sunde og også <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/259>

Revisor har vurdert eventuelle feilkilder også i det øvrige innsamlede datamaterialet. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. I tillegg har vi fremlagt datamaterialet for kommunen, og deres korrigeringer og supplerende opplysninger har blitt innarbeidet i rapporten.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også på et overordnet nivå sikret gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

4 ETTERLEVELSE AV REGELVERKET OM RAMMEAVTALER

Etterlever Bardu kommune anskaffelsesregelverkets bestemmelser om rammeavtaler?

Revisjonskriterier:

- I forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- Gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket
- Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket
- Likebehandle leverandører
- Benyttet tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket
- Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever
- Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket
- Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket
- Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket
- Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket
- Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig

Revisor har undersøkt Bardu kommunes inngåelse av åtte av rammeavtalene listet opp i kommunens oversikt.

4.1 Reisebyråtenester

Revisors funn

Det ble 30.1.2019 undertegnet kontrakt mellom Bardu kommune og Berg-Hansen Nord-Norge AS om kjøp av reisebyråtenester. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være to år, og at avtalen kan forlenges årlig inntil fire år totalt.

Revisor har funnet at konkurransen er utlyst på Anbud direkte²⁶. Kunngjøringen i Anbud direkte viser at den også er sendt til TED-databasen.

Av kunngjøringen fremgår det at valgte anskaffelsesprosedyre var åpen anbudskonkurranse, og at antatt estimert verdi vil være over kr 500 000 årlig. Det vises også til at kommunen ikke har noen god statistikk på volum og at det derfor vil være vanskelig å estimere dette. Revisor fant ikke at konkurransegrunnlag var utlyst sammen med kunngjøringen av konkurransen. Opplysningene som konkurransegrunnlaget skal inneholde er imidlertid tilstrekkelig beskrevet i kunngjøringen.

Av kunngjøringen på Anbud direkte fremgår det at kommunen har oppstilt kvalifikasjonskrav:

- Leverandøren skal ha egnethet til å utføre de faglige aktivitetene og være registrert i et foretaksregister

²⁶ <https://www.anbuddirekte.no/>

- Leverandør skal ha økonomisk og finansiell kapasitet
- Leverandøren skal ha tekniske og faglige kvalifikasjoner

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn kun ett tilbud. Kommunen valgte å inngå avtale med eneste tilbyder Berg-Hansen Nord-Norge AS. Dokumentasjonen viser til at kommunen har gjennomgått tilbudet, og at det oppfylte alle krav.

Kommunen har en udatert anskaffelsesprotokoll. Protokollen inneholder blant annet følgende:

- Oppdragsgivers navn og adresse samt protokollførers navn
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholder ikke anslått verdi på kontrakten. Det fremkommer imidlertid at konkurransen er gjennomført etter anskaffelsesforskriftens del I og del III. Revisor legger dermed til grunn at kommunen selv har lagt til grunn at verdien på kontrakten vil overstige EØS-terskelverdi.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning ble sendt 22.1.2019.

4.2 Kontorrekvisita

Revisors funn

Det ble 30.9.2019 undertegnet kontrakt mellom Bardu kommune og Troms Salgssentral AS om kjøp av kontorrekvisita. Dokumentasjon viser at kommunen har opplyst følgende om kontraktsverdi: *Stipulert samlet kontraktsverdi er estimert til ca. kr. 1.800.000.- eks mva. Tilbyder tar det hele og fulle ansvar om oppdraget blir større eller mindre en antatt.* Beregninger som ligger til grunn for det stipulerte beløpet er ikke skriftliggjort. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være ett år, med mulighet for årlig prolongering inntil fire år totalt.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin²⁷. Dette samsvarer med den informasjonen revisor har funnet frem til gjennom søk i databasen.

Det er utarbeidet konkurransegrunnlag for anskaffelsen. Det fremgår at anskaffelsen gjennomføres etter anskaffelsesforskriften del II. Det fremgår videre at konkurransen skal i utgangspunktet gjennomføres som en anbudskonkurranse ved at kontrakt tildeles den leverandøren som har inngitt det beste tilbudet uten at det gjennomføres forhandlinger. Forhandlinger kan likevel bli gjennomført dersom oppdragsgiver vurderer det som formålstjenlig. Det er presisert at ingen leverandør kan forvente å få forhandle om sitt tilbud.

Av konkurransegrunnlaget finner revisor følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- hvilke frister som gjelder
- kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle
- tildelingskriterier og vektning av disse

²⁷ <https://doffin.no/>

- krav til skriftlig kommunikasjon
- krav til innhold i og utforming av et tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- Leverandør skal ha ordnede forhold med hensyn til skatt og avgifter
- leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- leverandør skal ha god økonomisk og finansiell kapasitet til å gjennomføre oppdraget
- leverandør skal ha erfaring fra tilsvarende/sammenlignbare oppdrag

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har det beste tilbudet i kombinasjon av pris og service. Tabellen gjengis under.

Tabell 4: Informasjon om tildelingskriterier og vektning av disse

Kriterium	Krav til dokumentasjon
Pris 60%	Alle priser skal oppgis i vedlegg prisskjema eks. mva.
Service 40 %	<ul style="list-style-type: none"> • Besvarelse av punkt 2.3.1 i kravspesifikasjon (Andre opplysninger om den tilbudte løsningen som oppdragsgiver ikke har forespurt om, men som tilbyder mener er at betydning for leveransen, vil kunne få betydning for poengscoren.) • Tilgjengelighet • Bestillingsløsning • Returordning

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn to tilbud i konkurransen. Følgende leverandører leverte tilbud:

- Notabene Engros AS
- Troms Salgssentral AS

Av dokumentasjon fremgår det at kommunen valgte å gjennomføre forhandlinger med leverandørene som innleverte tilbud. Forhandlingene ble gjennomført 30.8.2019. Etter at kommunen hadde gjennomført forhandlinger valgte kommunen å inngå kontrakt med Troms Salgssentral AS. I begrunnelsen viste kommunen til at begge leverandørene leverte svært gode beskrivelser under tildelingskriterium *service* og at avgjørende for vinnende tilbud ble derfor prisen. Det er dokumentert at kommunen har vurdert om valgte leverandør oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning med begrunnelse ble sendt til leverandørene 16.9.2019.

Kommunen har ikke anført anskaffelsesprotokoll. Protokollen som lå i mappa revisor har hatt tilgang til, var for en annen konkurranse.

4.3 Lisensforvaltning og rådgivning

Revisors funn

Det ble 7.1.2020 undertegnet kontrakt mellom Bardu kommune og Crayon AS om lisensforvaltning og rådgivning. Estimert kostnad er oppgitt å være ca. 1,5 millioner per år. Beregninger som ligger til grunn for anslaget er ikke skriftliggjort. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være i to år fra det tidspunktet som er angitt på avtalens forside (ikrafttredelsestidspunkt). Det er videre oppgitt at kunden har rett til å forlenge rammeavtalen med ytterligere ett år av gangen inntil 2 ganger.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin. Dette samsvarer med den informasjonen revisor har funnet frem til gjennom søk i databasen. Kunngjøringen i Doffin viser at den også er sendt til TED-databasen. Det er utarbeidet konkurransegrunnlag fra anskaffelsen. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at valgte anskaffelsesprosedyre var åpen anbudskonkurranse. Kommunen har i konkurransen henvist til anskaffelsesforskriften § 15-1 (4) bokstav a om at konkurransen er begrenset til leverandører som leverer Microsoft-lisenser.

Av konkurransegrunnlaget sammenholdt med kunngjøringen i Doffin finner revisor følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- hvilke frister som gjelder
- kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle
- tildelingskriterier og vektning av disse
- krav til skriftlig kommunikasjon
- krav til innhold i og utforming av et tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- leverandøren skal ha et ryddig forhold til innbetaling av skatter og avgifter
- leverandøren skal ha tilstrekkelig økonomisk og finansiell kapasitet til å kunne oppfylle kontrakten
- leverandøren må være godkjent LSP og CSP
- leverandøren skal ha erfaring med å levere LSP og CSP-tjenester til norske kommuner eller offentlige virksomheter fra siste tre år

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har det beste forholdet mellom pris og oppgaveforståelse. Pris vektes 30 % og beregnes ut fra prisskjema. Oppgaveforståelse vektes 70 % og tilbyder skal utarbeide en skriftlig besvarelse.

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn tre tilbud i konkurransen. Følgende leverandører leverte tilbud:

- Atea AS
- Crayon AS
- iTet AS

Det er dokumentert at kommunen vurderte om valgte leverandør oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene. Dokumentasjonen til kommunen viser at valgte leverandør, Crayon AS, hadde lavest pris og at kommunen ga full score på tildelingskriteriet oppgaveforståelse.

Kommunen har ført anskaffelsesprotokoll. Protokollen er udatert og inneholder blant annet følgende:

- Oppdragsgivers navn og adresse
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholder ikke protokollførers navn.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning med begrunnelse ble sendt til leverandørene 12.12.2019.

4.4 Renholdartikler

Revisors funn

Det ble 29.4.2020 undertegnet kontrakt mellom Bardu kommune og Troms Salgssentral AS om kjøp av renholdartikler. Det fremgår at rammeavtalens estimerte samlede verdi er ca. kr. 4 000 000 eks mva. Kommunen har opplyst at selve beregningen ikke er skriftliggjort. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være 1 år med mulighet for prolongering inntil 4 år totalt.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin. Dette samsvarer med den informasjonen revisor har funnet frem til gjennom søk i databasen. Kunngjøringen i Doffin viser også at den er sendt til TED-databasen. Det er utarbeidet konkurransegrunnlag fra anskaffelsen. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at valgte anskaffelsesprosedyre var åpen anbudskonkurranse. Det fremgår også av konkurransegrunnlaget at dersom Bardu kommune inngår et interkommunalt samarbeid i avtaleperioden vil kommunen i samarbeidsavtalen også kunne benytte avtalene. Det fremkommer at aktuell kommune vil være Dyrøy kommune. Det fremgår ingen informasjon knyttet til hvor mye Dyrøy kommune er beregnet å ville bruke på renholdartikler i perioden. Kommunen har opplyst at Dyrøy kommune ikke har tiltrådt avtalen, og at det har blitt utlyst egne avtaler for Dyrøy, eller de har vært med i konkurransegrunnlaget. Kommunen har vist til at det er en setning som har blitt hengende igjen.

Av konkurransegrunnlaget sammenholdt med kunngjøringen i Doffin finner revisor følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- hvilke frister som gjelder
- kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle
- tildelingskriterier og vektning av disse
- krav til skriftlig kommunikasjon

- krav til innhold i og utforming av et tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- Leverandøren skal ha ordnede forhold med skatter og avgifter
- Leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- Leverandøren skal ha god økonomisk og finansiell kapasitet
- Leverandør skal ha erfaring fra tilsvarende eller sammenlignbare oppdrag

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har det beste tilbudet i kombinasjon av:

- Pris 40 %
- Rutiner 30 %
- Service 30 %

Konkurransegrunnlaget inneholder også informasjon om krav til dokumentasjon knyttet til tildelingskriteriene.

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn to tilbud i konkurransen. Følgende leverandører leverte tilbud:

- Notabene Engros AS
- Troms Salgssentral AS

Av dokumentasjon fremgår det at kommunen valgte å avvise tilbudet fra Notabene Engros AS som følge av heving av foregående kontrakt. Kommunen viste til anskaffelsesforskriften § 24-2 tredje ledd bokstav f som sier «Oppdragsgiveren kan avvise en leverandør, med mindre avvisningen vil være uforholdsmessig, som tidligere har begått et vesentlig kontraktsbrudd i forbindelse med oppfyllelsen av en kontrakt med en oppdragsgiver som er omfattet av anskaffelsesloven. Dette forutsetter at bruddet har ført til heving av kontrakten, erstatning eller lignende sanksjoner». Kommunen viste til «gjentagende avvik, feil og mangler som førte til heving av tidligere kontrakt 15.1.2020». Kommunen viste også til § 24-6 om at oppdragsgiver kan avvise en leverandør etter § 24-2 tredje ledd bokstav c, e, f og i, i inntil tre år fra den relevante henvendelsen.

Kommunen valgte å inngå avtale med den andre leverandøren som leverte tilbud. Av dokumentasjon fremgår det at Troms Salgssentral oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene.

Kommunen har ført en udatert anskaffelsesprotokoll. Protokollen inneholder blant annet følgende:

- Oppdragsgivers navn
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på avvisning av leverandør, men ikke begrunnelse
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholder ikke adresse, eller protokollførers navn.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning med den begrunnelsen at den ene leverandøren ble avvist, ble sendt til leverandørene 26.3.2020.

4.5 Maskinentreprenørtjenester

Revisors funn

Bardu kommune har rammeavtale med Løkse Maskin AS om levering av maskinentreprenørtjenester. Kontrakten er signert av kommunen 20.4.2021 og av leverandør 21.4.2021. Dokumentasjon viser at rammeavtalens anslåtte verdi er kr 24 000 000. Det fremgår av konkurransedokumentene at volumet vil være avhengig av oppdragsgiver sin budsjettssituasjon, aktiviteter og andre rammefaktorer. Det estimerte kjøpsvolumet må derfor kun oppfattes som veiledende. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være to år, med mulighet for prolongering 1-1 år, slik at rammeavtalens maksimale varighet vil være fire år.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin. Dette samsvarer med den informasjonen revisor har funnet frem til gjennom søk i databasen. Kunngjøringen i Doffin viser at den også ble sendt til TED-databasen. Det er utarbeidet konkurransegrunnlag for konkurransen. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at valgte anskaffelsesprosedyre var åpen anbudskonkurranse etter anskaffelsesforskriftens del I og del III.

Av konkurransegrunnlaget sammenholdt med kunngjøringen i Doffin finner revisor følgende informasjon:

- Hva som skal anskaffes
- Hvilke kontraktvilkår som gjelder for oppdraget
- Hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- Hvilke frister som gjelder
- Kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle
- Tildelingskriterier og vektning av disse
- Krav til skriftlig kommunikasjon
- Krav til innhold i og utforming av tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- Leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- Leverandøren skal ha et ryddig forhold til innbetaling av skatter og avgifter
- Leverandøren skal følge FHI sine retningslinjer når det gjelder smittevern ved en pandemi
- leverandøren skal ha tilstrekkelig økonomisk og finansiell kapasitet til å kunne oppfylle kontrakten
- leverandøren skal ha erfaring fra tilsvarende oppdrag
- leverandøren skal ha nødvendig kompetanse til å gjennomføre kontrakten
- leverandøren skal ha kompetanse og leveringssikkerhet

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har den laveste prisen. Det fremgår videre at leverandør skal fylle ut et prisskjema som skal utgjøre en evalueringssum.

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn fire tilbud i konkurransen. I tabellen nedenfor fremgår leverandørene med tilbudte pris som i prisskjema oppgis å gjelde pr år:

Tabell 5: Innkomne tilbud

Leverandør	Pris
Bardu Maskin AS	6 348 715 kr
JM Jenssen Maskin AS	6 124 550 kr
Løkse Maskin AS	5 446 020
Rognmo Graveservice AS	7 113 056

Av ovenstående tabell fremgår det at Løkse Maskin AS leverte det laveste pristilbudet og kommunen valgte å inngå avtale med denne leverandøren. Det fremgår ikke dokumentasjon på at kommunen har vurdert om valgte leverandør oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene. Til revisor har kommunen opplyst å ha sjekket at leverandør oppfylder kvalifikasjonskravene, men at det ser ut til at dette ikke er skriftliggjort.

Kommunen har utarbeidet en udatert anskaffelsesprotokoll. Protokollen inneholder blant annet følgende:

- Oppdragsgivers navn og adresse
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholder ikke protokollførers navn.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning med begrunnelse ble sendt til leverandørene 2.3.2021.

4.6 Medisinsk forbruksmateriell

Revisors funn

Det ble 27.3.2023 undertegnet kontrakt mellom Bardu kommune og Norengros Helseservice Engros AS om kjøp av medisinsk forbruksmateriell. Den samlede kontraktsverdi er estimert til ca. kr 8 000 000 eks mva. Kommunen har vist til å ha skriftliggjort beregning for anskaffelsen. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være fire år.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin. Dette samsvarer med den informasjon revisor har funnet frem til gjennom selvstendige søk i databasen. Kunngjøringen i Doffin viser at den også er sendt til TED-databasen. Det er utarbeidet konkurransegrunnlag for anskaffelsen. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at valgte anskaffelsesprosedyre var åpen anbudskonkurranse etter anskaffelsesforskriften del I og del III. Det fremgår også av konkurransegrunnlag at dersom Bardu kommune inngår et interkommunalt samarbeid i avtaleperioden vil kommunen i samarbeidsavtalen også kunne benytte avtalene. Det fremkommer at aktuell kommune vil være Dyrøy kommune. Det fremgår ingen informasjon knyttet til hvor mye Dyrøy kommune er beregnet å ville bruke på renholdartikler i perioden. Kommunen har opplyst at Dyrøy kommune ikke har tiltrådt avtalen,

og at det har blitt utlyst egne avtaler for Dyrøy, eller de har vært med i konkurransegrunnlaget. Kommunen viser til at det er en setning som har blitt hengende igjen.

Av konkurransegrunnlaget sammenholdt med kunngjøringen i Doffin finner revisor følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- hvilke frister som gjelder
- kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle tildelingskriterier og vektning av disse
- krav til skriftlig kommunikasjon
- krav til innhold i og utforming av et tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- Leverandøren skal ha ordnede forhold til skatt og avgifter
- Leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- Leverandøren skal ha et kvalitetssystem
- Leverandøren skal ha økonomisk og finansiell kapasitet til å gjennomføre oppdraget
- Leverandøren skal ha tekniske og faglige kvalifikasjoner

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har den laveste prisen. Det fremgår videre at leverandør skal fylle ut et prisskjema som skal utgjøre en evalueringssum.

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn ett tilbud i konkurransen: Norengros Helseservice Engros AS. Kommunen valgte derfor å inngå avtale med eneste tilbyder. Av dokumentasjon fremgår det at valget er fattet på bakgrunn av tildelingskriteriene oppgitt i konkurransegrunnlaget og kvalifikasjonskrav oppgitt i konkurransegrunnlag.

Kommunen hadde ikke utarbeidet anskaffelsesprotokoll ved gjennomgang av anskaffelsen. I ettertid har revisor fått oversendt en udatert protokoll som inneholder:

- Oppdragsgivers navn
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholdt heller ikke oppdragsgivers adresse eller protokollførers navn.

4.7 Tolketjenester

Revisors funn

Bardu kommune har rammeavtale med Noricom Nord AS om levering av tolketjenester. Avtalen er signert 14.6.2023 av kommunen og 15.6.2023 av leverandør. Estimert kostnad er oppgitt å være kr 2 800 000 over avtaleperioden. Om estimatet fremgår det at volumet vil være avhengig av oppdragsgivers behov, aktiviteter og andre rammefaktorer. Det estimerte

kjøpsvolumet må derfor kun oppfattes som veiledende fremgår det. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være 1 år, med mulighet for prolongering 1+1+1 år, i maksimalt 4 år.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin. Dette samsvarer med den informasjonen revisor har funnet frem til gjennom søk i databasen. Kunngjøringen i Doffin viser at den også er sendt til TED-databasen. Det er utarbeidet konkurransegrunnlag for anskaffelsen. Av konkurransegrunnlaget fremgår det konkurransen gjennomføres etter anskaffelsesforskriften del I og del III.

Av konkurransegrunnlaget sammenholdt med kunngjøringen i Doffin finner revisor følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- hvilke frister som gjelder
- kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle
- tildelingskriterier og vektning av disse
- krav til skriftlig kommunikasjon
- krav til innhold i og utforming av et tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- Leverandøren skal ha ordnede forhold med hensyn til skatter og avgifter
- Leverandøren skal ha tilfredsstillende økonomisk og finansiell kapasitet til å gjennomføre oppdraget
- Leverandøren skal oppgi to referanser
- Leverandøren skal ha et kvalitetssikringssystem
- Leverandøren skal ha et miljøstyringssystem

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av det tilbudet som har det beste forholdet mellom pris og kompetanse. Se tabell under.

Tabell 6: Informasjon om tildelingskriterier og vektning av disse

Kriterium	Krav til dokumentasjon
Pris 70 %	Ferdig utfylt prisskjema
Kompetanse 30 %	Tilbudt personells kompetanse vil vektlegges ut fra utfylt vedlegg språk og kompetanse

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn to tilbud i konkurransen. Følgende leverandører leverte tilbud:

- Noricom Nord AS
- TolkeNett AS

Av dokumentasjon fremgår det at kommunen valgte å avvise tilbudet fra TolkeNett AS som følge av formalfeil. Det ble i avvisningsbrev vist til anskaffelsesforskriften § 24-8 første ledd

bokstav b om at oppdragsgiver skal avvise et tilbud som inneholder vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene.

Kommunen valgte å inngå kontrakt med Noricom NORD AS, som ifølge dokumentasjon oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene.

Kommunen har ført anskaffelsesprotokoll datert 31.5.2023. Protokollen inneholder blant annet følgende:

- Oppdragsgivers navn og adresse
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på og begrunnelse for avvisning av leverandør
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholder ikke protokollførers navn.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning med begrunnelse ble sendt til leverandørene 5.6.2023.

4.8 Kjøp av arbeidsklær

Revisors funn

Bardu kommune har rammeavtale med Troms Salgssentral AS om arbeidsklær. Kontrakten er signert av kommunen i juni 2023 og av leverandør i juli 2023. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at samlet kontraktsverdi er estimert til kr 1,2 millioner eks. mva. Det fremgår videre at «tilbyder tar det hele og fulle ansvar om oppdraget blir større eller mindre en antatt». Beregninger som ligger til grunn for anslaget er ikke skriftliggjort. Rammeavtalens varighet er oppgitt å være 1 år, med mulighet for forlengelse årlig inntil fire år.

Kommunens dokumentasjon viser at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin. Dette samsvarer med den informasjonen revisor har funnet frem til gjennom søk i databasen. Det er utarbeidet konkurransegrunnlag fra anskaffelsen. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at anskaffelsen gjennomføres etter forskriftens del I.

Av konkurransegrunnlaget sammenholdt med kunngjøringen i Doffin finner revisor følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- hvilke frister som gjelder
- kvalifikasjonskrav som tilbydere må oppfylle
- tildelingskriterier og vektning av disse
- krav til skriftlig kommunikasjon
- krav til innhold i og utforming av et tilbud

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere i konkurransegrunnlaget:

- leverandøren skal være registrert i et foretaksregister
- leverandøren skal ha tilstrekkelig økonomisk og finansiell kapasitet til å kunne oppfylle kontrakten

- leverandøren skal ha ordnede forhold med skatter og avgifter
- leverandøren skal ha erfaring fra tilsvarende oppdrag
- leverandøren skal ha et miljøstyringssystem
- leverandøren skal ha et kvalitetssikringssystem

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har det beste forholdet mellom pris og kvalitet, basert på pris og kvalitet og leveringstid. Tildelingskriterier pris var oppgitt til å telle 70 % mens tildelingskriterier kvalitet og leveringstid skulle telle 30 %. Se tabell under.

Tabell 7: Informasjon om tildelingskriterier og vektning av disse

Kriterium	Krav til dokumentasjon
Pris 70 %	Ved vurderingen av tildelingskriteriet «pris» vil det bli lagt vekt på de priser som fremgår av prisskjemaet jfr. Vedlegg 2.
Kvalitet og leveringstid 30 %	<p>I evalueringen av tildelingskriteriet vil det legges vekt på følgende:</p> <p>Arbeidsklær teknisk vedlikehold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utforming av lommer slik at innholdet ikke faller ut når man setter seg i kjøretøy eller lignende, muligheten til å benytte lommer iført monteringshansker • Glidelås • Knebeskyttelseslomme på bukse • Når det gjelder design vil det vektlegges i hvilken grad klærne føles komfortabel og hvordan de ser ut • Leveringstid <p>Arbeidsklær renholdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lette klær som puster • Sidelommer på bukse • Stretch i bukse • Strikk eller knapp nederst på bukser eller annet for å justere benlengde • Vasketemperatur minimum 60 grader • Når det gjelder design vil det vektlegges i hvilken grad klærne føles komfortabel og hvordan de ser ut • Leveringstid

	Tilbyder skal etter avtale med Bardu kommune ta med et visst antall klær for prøving i Bardu kommune.
--	---

Det foreligger dokumentasjon som viser at det kom inn fem tilbud i konkurransen. Følgende leverte tilbud:

- Ahlsell Norge AS
- Optimera AS
- TESS Nord AS
- TOOLS AS
- Troms Salgssentral AS

Kommunen valgte å inngå avtale med Troms Salgssentral AS. Av dokumentasjon fremgår det at Troms Salgssentral scoret høyest på kvalitet og leveringstid. Videre fremgikk det at arbeidsklær som ble lagt frem av valgt leverandør på vareprøvene var av gjennomgående god kvalitet, de tilfredsstilte alle tildelingskriteriene både på teknisk vedlikehold og renhold.

Kommunen har ført anskaffelsesprotokoll som ikke er datert. Protokollen inneholder blant annet følgende:

- Oppdragsgivers navn og adresse
- Beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten
- Navn på leverandør som leverte tilbud
- Navn på og begrunnelse for valg av leverandør

Protokollen inneholder ikke protokollførers navn.

Det foreligger dokumentasjon som viser at meddelelse om tildelingsbeslutning med begrunnelse ble sendt til leverandørene 16.6.2022.

4.9 Revisors vurderinger

Revisor har undersøkt åtte av kommunens anskaffelser. Hver anskaffelse skal vurderes for seg, men gjennomgangen viser at praksis har vært lik og vi har dermed samlet vurderingene for disse åtte i det følgende.

Revisor har for alle, utenom en av anskaffelsene, ikke sett dokumentasjon om hvordan kommunen har kommet frem til beløpet - altså hva som er lagt til grunn for det beregnede beløpet i de ulike anskaffelsene. For samtlige av anskaffelsene vi har undersøkt viser dokumentasjon at kommunen har gjort beregning av anskaffelsens verdi. Revisor har vurdert at kommunen for samtlige av de undersøkte anskaffelsene **har oppfylt** revisjonskriteriet om *å i forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser*.

For samtlige av anskaffelsene er revisors vurdering at kommunen **har oppfylt** revisjonskriteriene om *å kunngjøre og gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket*. Det samme gjelder for revisjonskriteriet om *å benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket* og revisjonskriteriet om *å utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever*. For samtlige av de undersøkte anskaffelsene har kommunen også **oppfylt** revisjonskriteriet om *å bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket*. Revisjonskriteriet om *å meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket* er også vurdert som

oppfylt for samtlige anskaffelser. Revisjonskriteriet om å *likebehandle leverandører* er vurdert som **oppfylt** for samtlige av anskaffelsene. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. Dokumentasjon viser at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår og blitt vurdert på samme grunnlag.

For anskaffelsene om renholdsprodukter og tolketjenester har revisor som følge av at det bare var én tilbyder ikke vurdert revisjonskriteriet om å benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket. For resterende av de undersøkte anskaffelsene har kommunen **oppfylt** kriteriet.

Når det gjelder revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket fant revisor mangler for samtlige av de undersøkte anskaffelsene. For anskaffelsen kontorrekvisita mangler det protokoll, samt at det for anskaffelsen medisinsk forbruksmateriell ikke var utarbeidet protokoll ved gjennomgang av anskaffelsen. Revisor fikk tilsendt denne i ettertid, og denne inneholdt ikke dato, oppdragsgivers adresse og protokollførers navn. Protokollen for anskaffelsen renholdsartikler inneholdt ikke dato, oppdragsgivers adresse eller protokollførers navn. For anskaffelsen reisebyråttjenester var ikke protokollen datert, mens det for anskaffelsen maskinentreprenørtjenester, lisensforvaltning og rådgivning og arbeidsklær mangler dato og protokollførers navn. For anskaffelsen tolketjenester inneholdt ikke protokollen protokollførers navn.

Revisors vurdering er derfor at Bardu kommune **delvis har oppfylt** revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket*. At det er mangler ved protokollføring får betydning for revisjonskriteriet om å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig. Vi har ikke indikasjoner på at faktiske forhold og vurderinger som har hatt betydning for gjennomføringen av anskaffelsen ikke er skriftliggjort. Revisors vurdering er dermed at Bardu kommune **i stor grad, men ikke fullt ut har oppfylt** revisjonskriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig*.

4.10 Revisors konklusjon

Revisors konklusjon er at Bardu kommune i stor grad etterlever anskaffelsesregelverkets bestemmelser om rammeavtaler. For samtlige undersøkte rammeavtaler har kommunen kunngjort og gjennomført konkurranse om avtalene. Det var enkelte avvik knyttet til anskaffelsesregelverkets dokumentasjonskrav.

5 FORVALTNING AV INNGÅTTE AVTALER

Har Bardu kommune etablert systemer og rutiner for oppfølging av rammeavtaler med hensyn til økonomisk ramme og avtaleutløp?

Revisjonskriterier

Bardu kommune må ha rutiner som tydeliggjør hvilke regler som gjelder for bruk av rammeavtaler herunder:

- sikrer at det ikke kjøpes på rammeavtaler som er utløpt på tid
- sikrer at det kjøpes på rammeavtaler kun innenfor avtalens mengde- og verdiangivelser
- for å føre kontroll med når rammeavtaler utløper i tid
- for å føre kontroll med når rammeavtaler utløper i mengde og verdi

Revisors funn

5.1 Oppfølging av rammeavtaler

5.1.1 Bardu kommunes anskaffelsesstrategi

Bardu kommune har en politisk vedtatt anskaffelsesstrategi for 2019-2022. Strategien ble vedtatt av kommunestyret 18.9.2019 under sak 67/2019. Ifølge økonomisjef skal anskaffelsesstrategien revideres i 2024. Ifølge strategien skal den sette rammene og gir retningslinjer for hvordan Bardu kommune skal forholde seg til innkjøp av varer, tjenester og bygg- og anleggsanskaffelser, samt avtaler om leie og leasing. Det fremgår at hovedhensikten med strategien er å sikre at kommunens anskaffelser bidrar til at ansatte får en mer effektiv arbeidsdag og at kommunen drives kostnadseffektivt. Videre skal strategien være et verktøy for å motvirke arbeidslivskriminalitet og redusere avfall og forurensing som følge av innkjøpene. Anskaffelsesstrategien inneholder ikke bestemmelser om hvordan kommunens rammeavtaler skal forvaltes, herunder bestemmelser om oppfølging av når avtaler utløper i tid, mengde/volum og verdi. Det fremgår også at *det overordnede ansvaret for å planlegge og gjennomføre systematisk kontraktsoppfølging ligger hos kontraktseier. Det er viktig at det defineres tydelig allerede i planleggingen av en anskaffelse hvem som skal ha denne rollen. Alle kommunens kontrakter skal også ha en definert kontraktforvalter, som har ansvaret for den praktiske oppfølgingen av kontrakten i avtaleperioden.*

5.1.2 Skriftlige rutiner for gjennomføring av anskaffelser

I Bardu kommunes delegasjonsreglement, vedtatt av kommunestyret i 2022, står det at kommunedirektøren er gitt myndighet til å inngå innkjøps- og driftsavtaler innenfor normal drift. Det fremgår i økonomireglementet at anskaffelsesstrategien for Bardu kommune er et vedtatt dokument som er førende for kommunens økonomistyring. I kommunens økonomireglement kapittel 6 fremgår det at «før innkjøp foretas skal det avklares at virksomheten har budsjettmessig dekning for anskaffelsen».

Revisor har fått oversendt et dokument kalt «innkjøpsrutiner utkast». Av dette dokumentet fremgår det at den enkelte budsjettansvarlige i hver enhet og sektor er ansvarlig for at de anskaffelsene som foretas er i tråd med rutinen og innkjøpsreglement for øvrig. Det vises til at

rådmannen har det overordnede ansvaret for anskaffelser som foretas i kommunens navn. Det fremgår følgende: *Inngåelse av rammeavtaler og andre anskaffelser på over kr. 100.000 eks. MVA, skal forelegges innkjøpsleder før anskaffelsesprosessen påbegynnes, eller på et tidligst mulig tidspunkt i prosessen. Innkjøpsleder skal gi en vurdering av relevante problemstillinger knyttet til regelverket i LOA/FOA m.m. i forbindelse med anskaffelsene. Dette gjelder også bygg- og anleggskontrakter. Alle innkjøp over 100 000 kr eks. MVA skal godkjennes av innkjøpsleder i Elements før bestilling. Og videre at utarbeidelse av kravspesifikasjon, og faglige forhold knyttet til den enkelte anskaffelse forutsettes at de enkelte enheter/sectorer utfører, eventuelt ved hjelp av eksterne rådgivere. Kommunen har kommentert at dette er et utkast til innkjøpsrutiner som ikke er gjeldende, men det planlegges en revisjon av dette i 2024 med det formål at rutinen skal gjøres gjeldende.*

Rutinen sier også noe om hvem som har fullmakt til å signere kontrakter. Det fremgår følgende: *Kontrakter, rammeavtaler og andre anskaffelser, med en verdi over kr. 500.000 eks. MVA, skal signeres av kommunalsjef for den aktuelle sektor, ev. rådmann. Hvis verdien er under kr. 500.000 eks. MVA, kan kontrakter signeres av den enkelte enhetsleder. Den som er ansvarlig for gjennomføring av slike prosjekt, skal også påse at aktuelle prosjekt gjennomføres i tråd med dette regelverket.*

Revisor har fått oversendt en skriftlig rutine kalt *rutine for håndtering av innkjøpssaker*. Rutinen er gjeldende for alle avdelinger i Bardu kommune fra og med mai 2021. Dokumentet beskriver hvilke handlinger som skal gjennomføres ved ny anskaffelse. Rutinen inneholder ikke bestemmelser om hvordan kommunens rammeavtaler skal forvaltes.

Videre har vi fått oversendt dokument kalt *beskrivelse TAT*. Rutinen bestemmer at det ved rammeavtaler skal benyttes tverrfaglige anskaffelsesteam for å sikre flest mulig sider av prosessen. Gjennom god planlegging, effektiv gjennomføring og riktig ressursbruk. Medlemmene i TAT besluttet av enhetslederne fortløpende i de ulike avtaleprosessene. En av oppgavene til medlemmene er kontraktsoppfølging. Det foreligger også et *hjelpedokument TAT* som beskriver de ulike oppgavene nærmere, men det fremgår ikke noe særskilt knyttet til rammeavtaler. Utover dette fremgår det ikke noe i rutinen om hvordan kommunens rammeavtaler skal forvaltes.

Revisor har også fått oversendt *Huskeliste til gjennomføring av konkurranse*. Dette er en powerpoint presentasjon hvor det under overskriften «etter signering» blant annet fremgår følgende punkter: «Følg opp brukerne av avtalen, og følg med hvor mye vi bruker avtalen – ta stikkprøver på faktura», «logg elementer som man ønsker/ikke ønsker når ny utlysning står for tur, og «start arbeidet med ny avtale minimum 6 mnd. før den gamle utløper». Disse punktene indikerer at kommunen skal kontrollere at rammeavtalen ikke brukes opp før den utløper i både tid, mengde/volum og verdi.

Kommunen har også *Innkjøpsprosedyre for Bardu kommune*. Innledningsvis fremgår det at dokumentet tar sikte på å klargjøre Bardu kommunes innkjøpsprosesser med tilhørende rutiner. Dokumentet bærer preg av å ikke være ferdig utarbeidet og inneholder ikke noe om forvaltningen av kommunens rammeavtaler.

De ovenfor nevnte dokumentene er tilgjengelige i kommunens Teams-område som de som jobber med innkjøp har tilgang til ifølge økonomisjef. Rutiner som gjelder for alle ligger i EQA, et kvalitetssystem, og i tillegg legges rutiner knyttet til den enkelte konkurranse ut i

avtaleportal slik at kommunens ansatte kan lese disse når de åpner avtalen. Delegasjonsreglement og økonomireglement ligger tilgjengelig på kommunens nettsider.

5.1.3 *Praktiserte rutiner*

Revisor har spurt kommunen om hvilke rutiner de har for å føre kontroll med når avtaler utløper i mengde/verdi. Økonomisjef har opplyst at kommunen ikke har nedfelt rutiner for alle steg i avtaleoppfølgingen, kun for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår. De praktiserte rutinene er ifølge økonomisjef at det skal gis tilbakemelding fra den enkelte avdelingsleder om kommunen holder seg innenfor den angitte verdien på avtalene. Ikke alle praktiserer denne rutinen. Økonomisjef har videre opplyst at kommunen nå har gått gjennom hvor mye som er brukt på de ulike rammeavtalene og ført det opp i en oversikt. Denne oversikten er det ment at kommunen skal oppdatere jevnlig og ha en dialog med avdelingsledere. Kommunen hadde i 2021 to avtaler som ble sagt opp fordi avtalene ble «brukt opp» med hensyn til kontraktsverdi. Dette gjaldt avtalene om prosjektledertjenester og maskinentreprenørtjenester. Disse avtalene ble lyst ut på nytt. Økonomisjef opplyst også at de nå ser en avtale som er to år gammel og nærmer seg kontraktsverdi. Denne må kommunen si opp og lyst ut ny konkurranse ifølge økonomisjef. Dette gjelder avtalen om maskinentreprenørtjenester.

Revisor har spurt om kommunen handler på rammeavtaler etter at de er utløpt. Vi har fått muntlig tilbakemelding fra økonomisjef at det hender at kommunen handler på rammeavtaler etter at de er utløpt. Ved slike tilfeller meldes dette til avdelingsledere og de som handler på avtalen, at avtalen er gått ut og ikke kan handles på lengre. Økonomisjef har videre opplyst at de har hatt mange avtaler som skulle ha vært fornyet i år, men på grunn av kapasitetsutfordringer er det etterslep. Kommunen har også hatt avtaler som de vet skulle vært på plass, men som har vært tidkrevende og utsatt. Det er ansatt to nye medarbeidere som jobber med innkjøp og kommunen jobber med å utvide kapasitet og øke kompetanse, samtidig som kommunen blir mindre sårbare på området. Det har vært fokus på opplæring høsten 2023, samtidig som det er jobbet med å få på plass manglende avtaler. Økonomisjef har opplyst å være mye bedre rustet til å følge opp avtalene som kommunen allerede har inngått, planlegge konkurranser og følge opp samt skriftliggjøre rutiner.

Kommunen har en avtalemodul i kommunens innkjøpsverktøy Merzell Tendsign. Det sendes ut e-post når avtaler løper ut. I avtalemodulen kan kommunen sette frist for hvor lang tid i forveien det er ønskelig at det sendes ut slik varsel. Det gis også varsel når avtaler nærmer seg eventuelle forlengelse.

Kommunen har nylig utarbeidet en rutine som heter «Innkjøp fra A til Å» hvor det fremgår hvordan avtaleansvarlig skal følge opp og kontrollere avtalene og dens forbruk.

5.2 Oversikt over kjøp på utgåtte avtaler

Kommunen har i kunngjøringer av konkurranse om rammeavtaler opplyst om estimert verdi på kontrakten. Rammeavtalene angir varigheten på avtalen og beløp eller mengde som kan kjøpes med grunnlag i avtalen. Som tidligere nevnt utgjør dette rammene for kommunens bruk av rammeavtalene. Revisor har kontrollert hvor mye som er utbetalt til eksterne/firmaer som Bardu kommune har inngått rammeavtale med i avtaleperioden. Det kan være gjort kjøp og foretatt utbetalinger som ikke har grunnlag i rammeavtalen, og metoden gir dermed ikke sikkerhet for hva som er kommunens bruk av rammeavtalen. Det kan imidlertid gi en indikasjon. Revisor har sett på noen utvalgte rammeavtaler som er løpt ut for å undersøke om kommunen har kjøpt utover rammeavtalens varighet og/eller verdi.

I tabeller i det følgende gis det informasjon om kjøp fra enkelte leverandører kommunen tidligere har hatt rammeavtaler med. I tilbakemelding til revisor har kommunen opplyst at å utarbeide oversikt over rammeavtaler er tidkrevende og at det ikke har latt seg gjøre å utarbeide en oversikt over tidligere rammeavtaler på bakgrunn av kapasitetsutfordringer. I tabellene fremstilles informasjon om leverandørnavn, tidsperioden for den konkrete avtalen inkludert forlengelse, avtalens verdi estimert ved kunngjøring, og totale kjøp fra den aktuelle leverandøren. Tallene i tabellene er oppgitt eksklusiv mva.

Elektrotjenester

Leverandørnavn	Lien og CO
Avtaleperiode	29.1.2019-29.1.2023
Kunngjort estimert verdi	2 200 000
Totale utbetalinger til leverandør i perioden 29.1.2019-24.11.2023	4 253 538
Utbetalinger til leverandør etter utløp	663 761
Beløp oppgitt av kommunen	4 268 161 totalt – 504 448 etter avtaleutløp

Uttrekk fra regnskapet viser at det er utbetalt totalt kr 4 253 538 fra Bardu kommune til leverandør. Ifølge kommunen er det utbetalt totalt kr 4 268 161. Fra avtalens utløp 29.1.2023 til 23.10.2023 har kommunen utbetalt kr 663 761 til leverandør. Ifølge kommunen er det utbetalt kr 504 448 etter avtalens utløp. Kommunen har her også gjort kjøp fra leverandøren langt utover den estimerte verdien.

Det ble ifølge kommunen på grunn av kapasitetsutfordringer ikke gjennomført ny konkurranse for inngåelse av ny avtale før inntil nylig. Ny avtale ble signert 24.11.2023.

KGV/KAV²⁸

Leverandørnavn	Visma Commerce AS
Avtaleperiode	30.10.2018-30.10.2020
Kunngjort estimert verdi	400 000
Totale utbetalinger til leverandør i perioden 30.10.2018 til 30.12.2022	177 217
Utbetalinger til leverandør etter utløp	77 000
Beløp oppgitt av kommunen	36 000 per år

Uttrekk fra regnskapet viser at det er utbetalt totalt kr 177 217 fra Bardu kommune til leverandør. Regnskapet viser at kommunen her har kjøpt i både 2021 og 2022 fra leverandør, altså etter avtalens utløp. Fra avtalens utløp 30.10.2020 til 30.12.2022 har kommunen utbetalt kr 86 800 til leverandør. Ifølge kommunen sender leverandør én faktura i året på ca. kr 36 000.

Tolketjenester

Leverandørnavn	Noricom Nord AS
Avtaleperiode	8.1.2019-8.1.2023
Kunngjort estimert verdi	2 000 000
Totale utbetalinger til leverandør	2 369 370
Utbetalinger til leverandør etter utløp	186 354
Beløp oppgitt av kommunen	2 485 558 – 232 942 etter avtaleutløp

²⁸ KGV er konkurransegjennomføringsverktøy og KAV er kontraktsadministrasjonsverktøy

I 2023, etter avtalens utløp, har kommunen utbetalt kr 186 354 til leverandør. Kommunen har opplyst at krig og flyktnings situasjonen har ført til merforbruk på denne avtalen i 2022 og 2023. Videre er det opplyst at det ble lyst ut ny konkurranse, men som ble avlyst som følge av endringer i regelverket. På grunn av kapasitetsutfordringer fikk ikke kommunen lyst denne ut på nytt med en gang. Ny avtale ble inngått fra 15.6.2023.

5.3 Oversikt over kjøp på utvalgte rammeavtaler

I tabeller i det følgende gis det informasjon om kjøp fra den enkelte leverandør kommunen har rammeavtaler med. I tabellene fremstilles informasjon om leverandørnavn, tidsperioden for den konkrete avtalen inkludert forlengelse, avtalens verdi estimert ved kunngjøring, og totale kjøp fra den aktuelle leverandøren. Vi har også inntatt informasjon om beløp som kommunen selv har oppgitt at er utbetalinger til leverandøren. Denne fremgår av oversendt oversikt over kommunens rammeavtaler. Flere av disse avtalene har ikke vært så lenge og disse avtalene vil i utgangspunktet ikke nødvendigvis være så relevante med hensyn til å holde seg innenfor rammene.

Arbeidsklær

Leverandørnavn	Troms Salgssentral AS
Avtaleperiode	26.6.2023-26.6.2024 (26.6.2027)
Kunngjort estimert verdi	1 200 000
Totale utbetalinger til leverandør i perioden	26 998
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	26 998

Det er utbetalt totalt 26 998 kr til leverandøren pr. art²⁹ *arbeidstøy/spesialbekledning* i perioden fra avtaleinngåelse og frem til 24.11.2023. Også før rammeavtalen ble inngått var det regnskapsført utbetalinger på regnskapsart *arbeidstøy/spesialbekledning*.

Kontorrekvisita

Leverandørnavn	Troms Salgssentral AS
Avtaleperiode	30.9.2019-30.9.2023
Kunngjort estimert verdi	1 800 000
Totale utbetalinger til leverandør i perioden 30.1.2019-30.9.2023	1 242 397
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	1 124 053

Dokumentasjon viser at estimert kontraktsverdi var kr 1 800 000. Det er betalt totalt kr 1 242 397 til leverandøren pr art *kontormateriell, datarekvisita, undervisningsmaterieell og lek og sysselsettingsmaterieell* i perioden fra avtaleinngåelse og frem til 30.9.2023. Ifølge kommunen er det utbetalt totalt kr 1 124 053. Rammeavtalen løp ut 30.9.2023 og i regnskapet ser vi at siste faktura fra leverandøren har dato 30.9.2023. Kommunen er i prosess med å inngå ny avtale om kontorrekvisita.

²⁹ Artene forteller hvilke typer utgifter og inntekter en transaksjon er knyttet til. jf. *Kommuneregnskapet*, Øystein Sunde og også <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/259>

Renholdsartikler

Leverandørnavn	Troms Salgssentral AS
Avtaleperiode	6.4.2020-6.4.2024
Kunngjort estimert verdi	4 000 000
Totale utbetalinger til leverandør	2 925 662
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	2 927 052

Uttrekk fra regnskapet viser at det er betalt kr 2 925 662 til leverandøren i perioden fra avtaleinngåelse og frem til 24.11.2023. Uttrekket er pr. art *rengjøringsmateriell til forbruk (såpe, vaskemidler, tørkepapir etc.)*. Ifølge kommunen er det utbetalt kr 2 927 052.

Lisensforvaltning og rådgivning

Leverandørnavn	Crayon AS
Avtaleperiode	7.1.2020-07.1.2024
Kunngjort estimert verdi	6 000 000 (1 500 000 per år)
Totale utbetalinger til leverandør	4 767 529
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	4 726 160

Uttrekk fra regnskap viser at det er totalt utbetalt kr 4 767 529 fra avtaleinngåelse og frem til 24.11.2023. Ifølge kommunen er det utbetalt kr 4 726 160 til leverandør.

Maskinentreprenørtjenester

Leverandørnavn	Løkse Maskin AS
Avtaleperiode	21.4.2021-21.4.2024 (21.4.2025)
Kunngjort estimert verdi	24 000 000
Totale utbetalinger til leverandør i perioden 21.4.2021-11.12.2023	20 517 065
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	20 288 610

Uttrekk fra regnskapet viser at det er utbetalt totalt kr 20 517 065 fra Bardu kommune til leverandør. Kommunen har oppgitt at beløpet er kr 20 288 610. Avtalen løper ut 21.4.2024 med mulighet for forlengelse i inntil 1 år. Kommunen har opplyst at avtalen er sagt opp. Det er forventet at kommunen har en ny avtale på plass innen utgangen av januar 2024.

Medisinsk forbruksmateriell

Leverandørnavn	Norengros helseservice AS
Avtaleperiode	27.3.2023-27.3.2027
Kunngjort estimert verdi	8 000 000
Totale utbetalinger til leverandør	898 176
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	932 138

Uttrekk fra regnskapet viser at det er utbetalt totalt kr 1 110 669 til leverandør fra avtaleinngåelse og frem til 24.11.2023. Kommunen har oppgitt et beløp på kr 932 138.

Reisebyråttjenester

Leverandørnavn	Berg-Hansen Nord-Norge AS
Avtaleperiode	30.1.2019-31.12.2023
Kunngjort estimert verdi	Ukjent
Totale utbetalinger til leverandør i perioden 30.1.2019-11.12.2023	3 024 252
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	20 000-30 000 i året. 33 000 i 2022.

Det ble ved kunngjøring ikke estimert avtalens beløpsmessige verdi. I protokollen fra anskaffelsen er det angitt at anskaffelsen fulgte del III og det tilsier at revisor kan legge til grunn at kommunen har ment at anskaffelsens verdi overstiger EØS-terskelverdi. Det er utbetalt totalt kr 3 024 252 til leverandøren i perioden fra avtaleinngåelse og frem til 26.9.2023. Kommunen har opplyst at det er egen avtale på hotell og fly som ikke inngår i avtalen om reisebyråttjenester, men som faktureres via avtalen. Utbetalingene til leverandøren inkluderer derfor også selve reisekostnadene som kommunen har. I regnskapet er det ikke en egen art hvor reisebyråttjenester føres. I fakturaer fra leverandør til kommunen ser det ut til at reisebyråttjenesten er kalt «servicetjenester». Kommunen har opplyst å bruke ca. 20 000-30 000 i året på reisebyråttjenesten. I 2022 betalte kommunen kr 33 000 for reisebyråttjenester. Dette er oppgitte tall fra leverandøren.

Tolketjenester

Leverandørnavn	Noricom Nord AS
Avtaleperiode	15.6.2023-15.6.2024/15.6.2027
Kunngjort estimert verdi	2 800 000
Totale utbetalinger til leverandør	243 009
Utbetalinger til leverandør etter utløp	0
Beløp oppgitt av kommunen	267 577

Uttrekk fra regnskapet viser at det er utbetalt totalt kr 137 385 fra avtaleinngåelse og frem til 24.11.2023. Kommunen har oppgitt et beløp på kr 267 577.

5.4 Revisors vurderinger

Revisor har gjennomgått utbetalinger knyttet til leverandører som kommunen har rammeavtaler med, for å undersøke om utbetalinger til leverandørene er gjort innenfor avtalenes angitte tidsperiode og mengde- og verdiangivelser. Dersom utbetalinger til leverandøren er gjort utelukkende innenfor avtaleperioden, indikerer dette at kommunen ikke har gjort avrop på avtalene etter utløp. Imidlertid dersom det er gjort utbetalinger til leverandørene etter at avtaleperioden er utløpt, så kan det indikere at rammeavtalen er benyttet selv om den er utgått.

Revisor har funnet at det for tre av de utløpte rammeavtalene er gjort utbetalinger til leverandør etter at avtaleperioden er utløpt. Det kan imidlertid ikke uten videre legges til grunn at dette i alle tilfeller gjelder avrop på utløpte avtaler. Slike utbetalinger til leverandørene kan knytte seg til enkeltkjøp fra leverandøren. Fordi kommunen ikke har tilstrekkelige rutiner for å føre kontroll med avrop per avtale, er det per i dag utfordrende å fastslå hva utbetalingene etter avtalens utløp knytter seg til. Kommunen har selv oppgitt at det er kjøpt på avtalen utenfor

avtalen. Det er derfor her etter revisors syn naturlig å legge til grunn at utbetalingene her gjelder avrop på rammeavtale etter avtalens utløp. Kommunen har selv opplyst at avtalene var utløpt og at de ikke umiddelbart var erstattet med nye avtaler. Videre at dette er vare- og tjenesteområder som kommunen har behov for å ha avtaler på, og at avtalene derfor har vært fortsatt brukt etter utløp i påvente av at ny avtale skulle komme på plass. Kommunen har ikke andre rammeavtaler med noen av disse leverandørene, og det er derfor ikke sannsynlig at utbetalinger knytter seg til andre, gjeldende avtaler.

Revisors vurdering, på bakgrunn av ovenstående, er at Bardu kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om *å sikre at det ikke kjøpes på rammeavtaler som er utløpt på tid* for avtalene om tolketjenester, KGV/KAV og elektrotjenester. For de øvrige undersøkte avtalene er det ikke opplysninger som tilsier at kjøp kan være gjort utenfor avtalens varighet. Vi vurderer at revisjonskriteriene er **oppfylt** for de øvrige avtalene.

En vurdering av hvorvidt kommunen har gjort avrop på rammeavtaler kun innenfor avtalens mengde- og verdiangivelser, vil bero på en sammenligning av opprinnelig kunngjort estimert verdi, og faktiske utbetalinger over avtalen. En slik vurdering blir utfordrende å gjøre fordi kommunen foreløpig ikke har tilstrekkelige rutiner for å koble utbetalinger til riktig rammeavtale. Dersom det for en avtale er anslått en total beløpsmessig verdi, og funn fra regnskapet viser at det er gjort utbetalinger til leverandøren som overstiger denne verdien, så er det per nå ikke mulig å vurdere om dette er utbetalinger tilknyttet den konkrete avtalen. Utbetalingene kan også skrive seg til enkeltkjøp fra leverandøren, eller kjøp over andre avtaler. Det lar seg derfor ikke gjøre å vurdere hvorvidt avrop er innenfor avtalens mengde- og verdiangivelser. Heller ikke i de tilfellene der det er estimert et konkret beløp, og det er funnet at totale utbetalinger til leverandøren overstiger dette, lar det seg i disse tilfellene gjøre å vurdere om det er gjort avrop utenfor avtalenes mengde- og verdirammer. Slike utbetalinger kan knytte seg til andre kjøp hos leverandøren. Kommunen har selv opplyst at det er gjort kjøp utenfor avtalens mengde- og verdirammer for avtalene om tolketjenester og elektrotjenester. Revisor legger dermed til grunn at utbetalingene knytter seg til de gjeldende avtalene. På denne bakgrunn er revisors vurdering at Bardu kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om *å sikre at det kjøpes på rammeavtaler kun innenfor avtalens mengde- og verdiangivelser* for avtalene om tolketjenester og elektrotjenester. For de øvrige undersøkte rammeavtalene anser vi ikke ha tilstrekkelig gyldige data til å vurdere revisjonskriteriet om hvorvidt avrop på rammeavtaler er gjort innenfor avtalenes mengde- og verdirammer for de øvrige avtalene.

Bardu kommune har flere skriftlige rutiner og retningslinjer på innkjøpsområdet. Revisor har funnet at en av rutinebeskrivelsene har bestemmelser om forvaltning om rammeavtaler. Punktene i denne rutinen indikerer at kommunen skal kontrollere at rammeavtalen ikke brukes opp før den utløper i både tid, mengde/volum og verdi. Det er grunn til å vektlegge kommunens informasjon om praktiserte rutiner, herunder at det skal gis tilbakemelding fra den enkelte avdelingsleder om kommunen holder seg innenfor den angitte verdien på avtalene, men at ikke alle praktiserer denne rutinen. Videre har kommunens informanter opplyst at kommunen har foretatt en gjennomgang av de ulike rammeavtalene og ført det opp i en oversikt som kommunen er ment å jevnlig oppdatere. Nylig har også kommunen opplyst å ha utarbeidet en rutine for avtaleansvarlig for å følge med på avtalens forbruk.

Når det gjelder rutiner for å føre kontroll med på når rammeavtaler utløper i tid, har vi i vurderingen lagt vekt på at kommunen i noen tilfeller har benyttet seg av utløpte rammeavtaler. Dette bekreftes også av kommunens informanter, som sier at kommunen ikke alltid klarer å ha en ny rammeavtale på plass ved utløp av en gammel.

På bakgrunn av ovenstående er revisors vurdering at Bardu kommune **ikke fullt ut har oppfylt** revisjonskriteriet om *å ha rutiner for å føre kontroll med når rammeavtaler utløper i tid og å ha rutiner for å føre kontroll med når rammeavtaler utløper i mengde og verdi.*

5.5 Revisors konklusjon

Bardu kommune har påbegynt arbeid med å etablere systemer og rutiner for oppfølging av rammeavtaler med hensyn til økonomisk ramme og avtaleutløp. Våre undersøkelser viser imidlertid at praksisen i kommunen ikke er fullt ut implementert.

6 UTTAELSE

Ifølge gjeldende standard for forvaltningsrevisjon skal revisor sende rapportutkast til uttalelse til kommunedirektøren. Rapport fra revisor ble oversendt kommunedirektøren 4.1.2024 og frist for å avgi uttalelse ble satt til 18.1.2024. Revisor mottok tilbakemelding fra kommunedirektøren innen fristen. Uttalelsen gjengis i sin helhet i det følgende.

Susanne Langnes

Ofi §4

Vår ref.	Avd/Saksbeh.	Deres ref.	Dato.
Saksnr.-løpenr. 2024/177 - 1 Oppgis ved alle henv.	KOMDIR //Stine Jakobsson Strømsø		18.01.2024

Uttalelse til forvaltningsrevisjon

Bardu kommune tilstreber å overholde lov om offentlig anskaffelse, i sin helhet, men ulike faktorer har bidratt til at det ikke har blitt overholdt til enhver tid.

Bardu kommune har siden 2018 hatt stillinger knyttet til innkjøpsfunksjonen, etter dette har kommunen vedtatt anskaffelsesstrategi, det har vært opplæring i organisasjonen, det har blitt laget flere rutinebeskrivelser på området, og vi ser at det er flere som tar kontakt med innkjøpsenhet ved anskaffelser, herunder bla utarbeidelse av konkurransegrunnlag og gjennomføring av konkurranse.

Bardu kommune stiller seg bak vurderinger og konklusjoner på problemstilling 1.

Bardu kommune har kommentarer til vurderinger og konklusjoner på problemstilling 2: Innkjøpsenheten i kommunen planlegger og jobber med ny anskaffelse i forkant av sluttdato for eksisterende avtale på samme anskaffelse, og målet er alltid å ha på plass en ny avtale på det tidspunkt den eksisterende avtalen utløper. Dette har vist å seg å være utfordrende til tider. For det første har vi lyst ut anskaffelser som vi har avlyst fordi det har vært avdekket feil i anskaffelsesdokumentene, målet vårt er å foreta en riktig anskaffelse, i tråd med regelverket, dette går foran målet om å ha på plass en ny avtale når den forrige utløper. Våre erfaringer er at regelverk for offentlig anskaffelse, og tilhørende rettspraksis, er krevende å forholde seg til.

For det andre har vi hatt en del mislykkede konkurranser de siste årene hvor det ikke har kommet tilbud, vi har da tolket regelverket dithen at vi kan foreta direkte anskaffelser frem til en ny avtale er på plass. Vi har i noen tilfeller forlenget eksisterende avtaler utover rammeavtaleperioden, innenfor det som anses som uvesentlig endring av kontrakt, og i andre tilfeller har vi handlet hos samme leverandør, uten avtale, og har således ikke handlet på en utgått avtale, men direkte anskaffelse etter mislykket konkurranse.

I revisors vurdering tolker revisor det som at dersom det er gjort utbetalinger til leverandørene etter at avtaleperioden er utløpt, så kan det indikere at rammeavtalen er benyttet selv om den er utgått. Dette medfører ikke utelukkende riktighet. Selv om det er gjort utbetalinger til leverandørene etter at avtaleperioden er utløpt vil det ikke nødvendigvis være at rammeavtalen er benyttet selv om den er utgått, den kan ha blitt forlenget, og det kan ha blitt gjort direkte anskaffelse fra samme leverandør som vi har hatt avtale med, uten at det betyr at vi har handlet på avtalen.

Kommunedirektor

Postadresse: Bardu kommune, Postboks 401, 9365 Bardu
Besøksadresse: Altevannsveien 16, 9360 Bardu
Nettside: www.bardu.kommune.no
E-post: postmottak@bardu.kommune.no
Telefon: 77 18 52 00
Bankgiro: 4770.07.00131
Konto for skatt: 6345.06.19223
Org. nr.: 864 993 982

For det tredje så har det i perioden 2020-2023 vært store utskiftninger i personell på innkjøp, som har medført flere perioder med opplæring, samt at det har vært kapasitetsutfordringer knyttet til sykdomsperioder. I perioden med kapasitetsutfordringer og opplæring har ting tatt mer tid enn planlagt, det har vært gjort feil som har medført avlysning av konkurranser som også bidrar til at avtaler utløper uten at ny avtale er på plass.

I denne perioden har det også vært mindre fokus på utarbeidelse av rutinebeskrivelser mm., dette har blitt gjort der det har vært nødvendig.

Slik vi er rigget i dag, både med tanke på kapasitet på personell og tilgjengelige programvarer, så har vi ikke mulighet til å få en fullstendig oversikt over bruk av avtaler som er oppdatert til enhver tid. Vi gjennomfører stikkprøver av avtaler, og har tatt inn i rutinebeskrivelse at dette skal gjøres årlig ved forlengelse av avtalen. Stikkprøver utføres med jevne mellomrom, disse blir ikke dokumentert med mindre det er avvik.

Kommentarer spesielt til anskaffelser hvor revisjonskriteriet om å sikre at det ikke kjøpes på rammeavtaler som er utløpt på tid:

- Tolketjenester: Her var det endringer knyttet til oppdaterte formaliteter rundt nivå på tolk som vi ikke var kjent med da vi lyste ut konkurransen på nytt, dette ble vi oppmerksom på da leverandørene påpekte dette. Konkurransen ble avlyst og arbeidet med nytt konkurransegrunnlag måtte utsettes pga. kapasitetsutfordringer. Eksisterende avtale ble forlenget fra januar og ut april. Nytt konkurransegrunnlag ble utformet, konkurransen gikk som planlagt og ny avtale var på plass i juni. Det har vært helt nødvendig for Bardu kommune å ha tolketjenester.
- KGV/KAV: Summen som avviker er ca. 36 000 kr i året, og pga. kapasitetsutfordringer, mange konkurranser på planen, samt allerede mye opplæringsbehov har vi valgt å legge denne lavt på prioriteringslista. Vi kan ikke prioritere å lære oss en ny konkurransegjennomføringsverktøy på dette tidspunktet.
- Elektrotjenester: Vi fikk ikke gjennomført konkurranse som planlagt før avtalen gikk ut pga. Kapasitetsutfordringer, både på innkjøpsenheten og i organisasjonen.

Stine Jakobsson Strømsø
Kommunedirektør

Siri Olset Øvrebø
Økonomisjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg:

Kopi til:
Siri Olset Øvrebø

Revisor har ikke gjort endringer i rapporten på bakgrunn av kommunedirektørens uttalelse.

7 ANBEFALINGER

Forvaltningsrevisjonens konklusjoner gir uttrykk for at Bardu kommunes anskaffelsespraksis i all hovedsak er i henhold til de krav som vi oppstilte med hensyn til inngåelse og bruk av rammeavtaler. Forvaltningsrevisjonen viser at kommunen har igangsatt et forbedringsarbeid, og det viser også kommunedirektøren i sin uttalelse til rapporten.

Vi har, på bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner samt kommunedirektørens uttalelse, funnet grunn til å formulere følgende anbefalinger:

Bardu kommune bør fortsette arbeidet med å styrke kommunens praksis rundt inngåelse, bruk og oppfølging av rammeavtaler. Herunder anbefaler vi at kommunen:

- sikrer at kommunen til enhver tid følger regelverket for offentlige anskaffelser ved inngåelse av nye rammeavtaler.
- vurderer om etablerte rutiner for å føre kontroll med når avtalene utløper i mengde/volum og tid gir tilstrekkelig sikkerhet for at regelverket etterleves.

8 REFERANSER

- Lov 17.6.2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)
- Sunde, Øystein. (2010) Kommuneregnskapet: NKK Kommunaløkonomisk forlag
- Bardu kommunes rutiner og retningslinjer knyttet til anskaffelser og innkjøp
- Bardu kommunes delegasjonsreglement
- Bardu kommunes økonomireglement
- www.bardukommune.no
- www.doffin.no
- <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/259>
- www.anbuddirekte.no

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregenskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, og 51 kommuner i Nordland, Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Alta, Bodø, Finnsnes, Hammerfest, Lakselv, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær og Tromsø.

Vi har 55 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 16 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i Bardu kommune:

<i>Tildeling av næringsareal –</i>	
<i>Undersøkelse av Bardu kommunes saksbehandling</i>	2019
<i>Skoletilbudet i Bardu</i>	2018
<i>Offentlige anskaffelser</i>	2017

